

Petr Hanzel:
Nejlepší obal je takový,
který vymyslela příroda
sama

71

PRAŽSKÁ EVVOLUCE

magazín o ekovýchově v Praze
4 / 2017

Ekologická
výchova v Praze

ÚVODNÍK

Člověk rozumný odpadový

Ví se to už od základní školy. Člověk se od zvířátek a kytíček liší tím, že jako jediný umí vytvářet odpady.

Zvířátka to nedovedou. Ani trochu. Ani kdyby chtěla. A kytky to ani nenapadne.

Občas se o to nějaké zvířátko pokusí. Utrousí kus trusu, třeba. Jenže místo pěkného odpadu je to jen zdroj živin pro jiné živáčky. Mají to marný, stejně jako kytky.

Zvířátko prostě není k tomu, aby vytvářelo odpady, dost chytré. Ani kytka ne.

Na to totiž musíte mít pod čepicí! A my, lidé, tím, že jsme si vynalezli čepice, můžeme pod nimi mít a můžeme se podílet na vytváření odpadu. Jsme původci odpadu!

Zkuste si to, až půjdete po ulici. Vysrkněte poslední kapičku mokačina z papírového kelímku a sledujte, jak se v mžiku změni na odpadek. Jak odpadáje od vaší ruky projde metafyzickou přeměnou z věci hodnotné a hodné držení v ruce a promění se na věc od ruky odpadlou, odpadovou. V od ruky odpadlý odpadek.

To se nestane, že by po ulici šel jelen a zahodil kelímek. To mi věřte.

Nebo lípa, že by šla. To prostě nejde.

Toto vydání Pražské EVVolute se bude věnovat tématům bytostně lidským. Odpadům. Určitě si to užijete. Pokud nejste jelen.

Martin Mach Ondřej

Pražská EVVolute

4 / 2017

Pro hlavní město Prahu 6. 12. 2017 vydal BEZK, z. s. Obsahové zaměření časopisu je připravováno ve spolupráci s Poradní skupinou EVVO. portalzp.praha.eu/evvo

BEZK

Letohradská 17

170 00 Praha 7

233 381 546

www.bezk.cz

redakce@prazskaevvolute.cz

www.prazskaevvolute.cz

Vydání připravil: Martin Mach Ondřej
Grafický návrh a sazba: Matouš Mihaliček
Korektura: Tereza Münz

Foto na titulní straně:
[Craig Sunter](#) / [Flickr](#). Licence: CC BY 2.0.

OBSAH

4/

Roman Kroufek

Namaluj mi les, prosím

7/

Rozhovor

Petr Hanzel: Nejlepší obal je takový,
který vymyslela příroda sama

10/

Téma: Odpady

23/

Jan Moravec

Tingl – příběh jedné skládky

26/

Aleš Rudl

S fotografiemi národního stromu lípy
můžete uspět v soutěži

27/

Zdeňka Černá

Aplikace na houby

30/

Konference: EVVO ve veřejné sféře
a podnikatelském sektoru

32/

Vánoční jedličky v květináči

33/

Beata Juříčková

12. Evropský kongres lesní pedagogiky
se uskutečnil v Čechách

35/

Grant na založení či obnovu školní zahrady

36/

Zdravá míra rizika
je pro rozvoj dítěte důležitá

37/

Co se děje v...

43/

Kalendář akcí

44/

Vybrané pražské projekty a aktivity
v oblasti EVVO

Roman Kroufek

Namaluj mi les,
prosím

„Na procházce“, Lea, 8 let.

Environmentální výchova je dnes nedílnou součástí formálního i neformálního vzdělávání. Nalezneme ji v oficiálních kurikulárních dokumentech i v plánech z nich vycházejících, které si sestavují sami učitelé na školách. Dlouhodobě panuje shoda, že obecným cílem této výchovy je environmentálně odpovědné chování jedince. Otázka, co člověka k takovému chování vede, stojí v popředí pedagogických a sociologických výzkumů již dlouhá léta. Zdá se, že komplex motivátorů je složitý a nelze jednoznačně pojmenovat faktor, který by jako jediný rozhodoval právě ve prospěch environmentálně odpovědného chování.

Moderně pojatá environmentální výchova se tak snaží postihnout nejvýznamnější z faktorů ovlivňujících chování a stanovuje si je coby své, poměrně abstraktní, cíle. Pro děti předškolního a mladšího školního věku je takovým cílem rozvoj environmentální senzitivity, tedy citlivosti a vztahu jedince k přírodě a životnímu prostředí. Není tedy tolik důležité, aby dítě v mateřské škole správně rozpoznalo jednotlivé druhy javorů na našem území, ale aby jednoduše mělo ty stromy rádo. A zatímco znalosti o javorech si umí učitel snadno ověřit a vyhodnotit tak, zda jeho působení na dítě sklidilo úspěch, v případě vztahu k přírodě už je takové ověřování oříškem. Evaluace environmentální výchovy v tomto věku je tak pro pedagogy a výzkumníky opravdovou výzvou.

Výzkumné tápání

Chceme-li získat informace od většího počtu dětí a nemůžeme se tak spolehnout na kvalitativní přístupy ve formě pozorování nebo rozhovoru, vydáváme se na poměrně neprobádanou půdu. V zahraničních a posléze i domácích výzkumech byl několikrát využit nástroj, který dítěti předkládá dvojice obrázků, zobrazujících konkrétní výjev. Jeden obrázek ukazuje dítě v nějaké „správné“ situaci (třídí odpad), druhý pak v situaci „nevhodné“ (odhazuje odpadky v lese). Dítě pak z těchto dvojic vybírá ty, které představují jeho běžné chování, a to včetně intenzity, zobrazené různou velikostí zaškrťavacích polí.

Odvozovat z takových výsledků informace o postojích dětí k přírodě by bylo velice odvážné. Naopak, tento nástroj nelze zřejmě vnímat ani jako zdroj informací o chování dětí. Ty většinou dobře ví, jaké jednání je „to

správné“ a adekvátně tomu odpovídají. Výsledkem tak je informace o znalostech dítěte ohledně správného chování ve specifických situacích. A náležitě tomu je nutné data získaná podobnými obrázkovými dotazníky interpretovat. Jak ale měřit environmentální senzitivitu, jak zjistit, nakolik se děti cítí být součástí přírodního prostředí?

Tak si přírodu nakreslíme

Zatímco převádět myšlenky na slova může být pro malé děti komplikované, výtvarný projev je pro ně přirozenou součástí komunikace a umožňuje jim se svobodně vyjádřit. Výzkumníci jsou si toho vědomi a stoupající počet bádání, založených právě na různých analýzách dětské kresby, je toho důkazem. Ovšem nic není tak jednoduché, jak se na první dojem zdá. Výzkum vztahu k přírodě prostřednictvím výtvarného vyjádření by měl provádět člověk se zkušenostmi jak environmentálního, tak výtvarného charakteru. Odfiltrovat vliv vývojových specifik dítěte a zaměřit se na informační hodnotu díla může být někdy poměrně náročné.

Zadání by mělo být jednoduché, zcela srozumitelné a dostatečně otevřené, aby mělo dítě prostor pro nerušenou tvorbu, ve které se opravdu svobodně vyjádří. Příliš striktní požadavek, případně zdůraznění toho, že chceme zjišťovat jeho vztah k přírodě,

mohou vést opět k touze dítěte naplnit očekávání dospělého a tedy k výsledkům, které neodpovídají realitě. Zahraniční výzkumy tak vychází například z poměrně jednoduchého zadání typu: „Nakresli obrázek sebe samého, jak něco děláš v přírodě.“ Je však možné jít ještě dál.

Namaluj les

Prostá prosba pedagoga-výzkumníka: „Namaluj les“ může přinést výživný komplex informací, které o vztahu dítěte k přírodnímu prostředí vypoví hodně. Vyčíst z obrázku vědomosti dítěte o lese je poměrně snadné, stačí kvantifikovat, nakolik pestré je zastoupení flóry a fauny, zda dítě rozlišuje jehličnaté a listnaté stromy, zda jsou pod nimi houby a podobně. Rázem máme jasno o tom, s jakými vědomostmi dítě přichází a kde by bylo vhodné jeho představu o daném ekosystému rozšířit.

Komplexnost obrázku může vypovídat také o zájmu dítěte o dané téma. Bude totiž vycházet z předchozích zkušeností a zážitků, které dítě v lese získalo. Pokud do obrázku zahrne i sebe, rázem vidíme, že se vnímá být součástí zobrazovaného kousku přírody a nikoli pouze neúčastným divákem. V tu chvíli již nepracujeme se základními vědomostmi, ale dostáváme se k jádru věci, tedy k emocionální složce osobnosti dítěte.

Lze z obrázku vyčíst emoce dítěte? Je tam samo, s vrstevníky či s někým z rodiny? Jaké aktivity v lese provozuje? To vše může být vodítkem k dalším interpretacím. Je žádoucí doplnit analýzu krátkým rozhovorem přímo nad hotovým obrázkem, kdy dítě dovysvětlí své pohnutky a inspirace. Výzkumníkovi se tak otevře poměrně komplexní pohled na to, jak dítě téma lesa vnímá a co jej v rámci zkušeností s tímto ekosystémem ovlivňovalo.

Ježek nese jablíčka

Pedagog může tento přístup využít také jako mocný nástroj pro evaluaci svých aktivit, kdy srovná obrázky namalované před a po své intervenci. Obrázek samotný pak představuje specifickou projekci klasické pojmové mapy, v rámci které lze rozeznat jednotlivé konstrukty i spoje mezi nimi. Učitel tak poznává, na které aspekty se ve své další práci zaměřit.

Specifické postavení pak mají dětská pojetí neboli prekoncepty, což jsou představy, které si děti přinášají do výuky ze svého předchozího života. V nich můžeme rozeznávat vyloženě naivní představy, které neodpovídají realitě a které vyžadují zvýšenou pozornost pedagoga. Typickým příkladem takového naivního pojetí je ježek, nesoucí si k večeri jablíčka na svých bodlínách. V případě takových představ je vhodná citlivá intervence

„Na houbách“, Peter, 8 let.

a uvedení vnímání tohoto konceptu na „správnou míru“.

Analýza dětského výtvarného projevu umožňuje výzkumníkům i pedagogům získat informace, které by pro ně byly jinak nesnadno dosažitelné. Jako každá výzkumná metoda, má i ona svá úskalí. Ale představuje vhodnou a pro malé respondenty zábavnou formu zjišťování toho, jaký vztah k přírodnímu

prostředí děti mají, co o něm vědí a zda se cítí být jeho součástí.

PhDr. Roman Kroufek, Ph.D. se na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem věnuje přípravě budoucích učitelů mateřských a základních škol v oblasti environmentální výchovy.

Petr Hanzel: Nejlepší obal je takový, který vymyslela příroda sama

Existuje vůbec něco jako dobrý obal?

Určitě. Dobrý obal je ten, který má co nejdelší životní cyklus. Takový, který neskončí po jednom použití v koši.

Třeba pivní láhev?

Ano, v Česku je dobrý příklad pivní láhev. I když se objevují piva v PETu nebo hliníku, tak vratná láhev se u nás stále drží.

Petr Hanzel spoluzaložil organizaci Bezobalu, která v Praze provozuje dvě prodejny potravin. Jsou to prodejny netradiční v tom, že tu nenajdete držák na mikroténové pytlíky. Bezobalu u nás razí prodej potravin bez zbytečných odpadů.

bezobalu

Já si pamatuju dobu, kdy ve vratných lahvích byly i limonády. Plastová láhev byla zálohovaná desetikorunou. Pak to ale zmizelo, a nikomu to nevadilo...

Ne, že to nikomu nevadilo. Nikdo se neozval. To jsou dvě různé věci. A souvisí to s tím, že je potřeba dělat osvětu spotřebitelů.

Každý spotřebitel v naší společnosti má obrovskou sílu. Každý z nás volí tím, co si koupí a komu dá své peníze. A volí i tím, co si nekoupí. A kromě toho se může ozvat ještě celou řadou dalších způsobů, které nějak souvisí s občanskou uvědomělostí.

A které obaly jsou naopak ty nejhorší?

Nejhorší jsou obaly, které jsou zbytečné. Každá zbytečná vrstva navíc.

Měl byste příklad?

Hezkým příkladem je koření. Fakticky si chceme koupit pár gramů koření, ale musíme si k tomu koupit někdy i několikrát víc gramů obalu.

Anebo teď po internetu koluje fotka banánů balených jednotlivě na polystyrenové tácky a obalených plastovou fólií. Někdy dokonce loupáných. To je úplná zhůvěřilost. Přitom banán sám o sobě už má obal. A to jeden z nejdokonalejších obalů – totiž

vlastní slupku. Což je vlastně odpověď i na vaši předchozí otázku: Nejlepší obal je takový, který vymyslel ten nejlepší světový designér – příroda sama.

Ale těch špatných příkladů by bylo víc. Třeba teď se objevila nová věc, vejce v tetrapaku. Někdo vymyslel, že bude skvěle prodat spotřebiteli vejce vytlučená z vlastního skvělého obalu, totiž skořápky, a zabalená do obalu umělého.

Z pohledu prodejce tu asi byla úvaha, že spotřebiteli usnadní život, že s takovými vejci je snazší práce. Ale z environmentálního pohledu je to naprosto absurdní.

V září jste v Praze otevřeli druhou prodejnu Bezobalu, která ale slouží i jako školicí centrum. Koho a co tam školíte?

Školí se tam lidé, kteří mají zájem si podobný obchod otevřít někde jinde.

A to už se stalo?

To už se stalo. Pár lidí si to u nás bylo okouknout a zkonzultovat ještě v době, kdy jsme měli jen jednu prodejnu. A tam nás napadlo, že osvěta by se měla dělat koncepčně, formou školení. A myslěli jsme na to, když jsme otvírali druhý obchod. Tam se dají o víkend, kdy je normálně zavřeno, dělat školení a rovnou ukazovat, jak se co dělá.

Díky grantu od Ministerstva životního prostředí jsme taky mohli připravit metodiku, udělali jsme pilotní školení, na které jsme vybrali vážné zájemce, kteří mají předpoklady na to, aby ten jejich záměr byl dlouhodobě udržitelný.

Takže už jsou bezobalové obchody i jinde než v Praze?

V Olomouci, Zlíně, Prostějově, Jihlavě a tak dále. Myšlenka bezobalových obchodů se šíří. A hodně tomu pomáhají ta školení. Lidé se nás často ptají, jestli na Bezobalu nemáme franšizu, ale to myslím není ta nejrychlejší forma šíření myšlenky.

Co je z administrativních požadavků nejnáročnější splnit při otvírání bezobalového obchodu?

Tak hlavně je těch požadavků hodně. A pak Bezobalový obchod musí oproti obyčejnému mít větší prostory s vhodným zázemím, abyste tam mohl manipulovat s nebalenými potravinami. Pokud bude obchod používat vratné obaly, pak potřebuje mycí centrum.

Bezobalový obchod musí také počítat s vyšší citlivostí různých úřadů. Ale tím, že jsme to už trochu prošlapali, tak se to zlepšuje. Když jsme začínali, tak na nás někteří úředníci koukali jak na Marťany. Ale pak zjistili, že dokážeme splnit všechny předpisy a šlo to.

A pak jsou tu dodavatelé, které musíte přesvědčit, proč je i pro ně výhodné, aby vám dodávali zboží bezobalově, že to může být příležitost pro ně. A věřím, že časem tu bude prostor pro to, aby se nějaký dodavatel vyloženě specializoval na bezobalové obchody a vyhnul se tak nákladům na jednorázové obaly.

V nové prodejně funguje burza obalů. Co to je?

To vzniklo hodně spontánně. Hodně našich zákazníků je na nákup připravených, mají své obaly, své tašky. Ale každému se někdy může stát, že zapomene, nebo si nevezme dost obalů. Pro takové případy tam máme možnost vzít si vymytý obal, který tam nechal někdo jiný.

A z druhé strany je to možnost pro lidi, kterým doma přebývají sklenice nebo dózy, je takto poslat do oběhu, místo toho, aby je vyhodili nebo uložili do sklepa.

A funguje to?

Ano. Dneska to může působit jako zázrak, když je něco opravdu zadarmo, ale funguje to. Jen je potřeba, aby lidé obaly, které chtějí do burzy dát, pečlivě vymyli a vysušili, jinak nám tím přidělávají práci. Tyhle darované obaly by měly být ideálně použitelné hned, jak je někdo do burzy dá.

Je vůbec něco, co se bez obalu nedá koupit? Maso?

Tak teoreticky jde bezobalově prodávat i maso. Podle naší právní analýzy není potravina, která se nedá prodávat bezobalově. Všechno jde. Že to nejde, je jen v našich hlavách a stereotypech.

Jakou máte s Bezobalu vizi do budoucna?

Chceme, aby se to rozkročilo na dvě nohy, na neziskovku pro osvětu a s. r. o. pro obchod. A chceme zkusit dostat osvětu do školských osnov. Chceme to téma dostat do škol, k dětem i učitelům.

To se ale společnosti vrátí až za desítky let, až budou dnešní děti v rozhodovacích pozicích...

Ale starého psa novým kouskům nenaučíte. Nebo na to musíte vynaložit hodně moc energie. U dětí je to snazší. A děti pak často dokáží přesvědčit své rodiče.

Dobře, ale kdybyste třeba přesvědčili šéfa Makra, tak máte jednu ranou ohromného hráče na trhu... Nebylo by lepší jít přes „hlavouny“ velkých firem? Oni pak přece vcelku snadno „přesvědčí“ ostatní malé firmy, které na nich závisí...

Foto: Anna Šolcová / Bezobalu

„Hlavouny“ zkusíme oslovit přes konferenci. Budeme teď podávat grant na konání konference, která se zaměří právě na firmy. Je to samozřejmě velká výzva.

(mmo)

Petr Hanzel je spoluzakladatel, kreativec a mluvčí ústavu Bezobalu, který u nás zřídil první obchod prodávající potraviny výhradně do vlastních nádob a obalů. Spoluzaložil také projekt Zachraň jídlo. Petr Hanzel vystudoval komunikační vědy a mediální studia na Karlově univerzitě v Praze a na římské univerzitě La Sapienza.

TÉMA: ODPADY

Kam s bioodpady v Praze?

Stabilní sběrné místo bioodpadu v Malešicích.
Foto: OCP MHMP

Systém nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady v Praze je založen na stabilním sběru prostřednictvím sběrných dvorů, sběrného místa rostlinného bioodpadu v Praze 10 – Malešicích, kompostárny hl. m. Prahy ve Slivenci (kompostárna Slivenec) a také na dalších rozvíjejících se systémech sběru, které jsou blíže k místu vzniku odpadu.

V současné době je v provozu 20 sběrných dvorů. Na všech mohou občané a další subjekty ukládat bioodpad z údržby zahrad a zeleně. (Občané s trvalým pobytem v Praze mají ukládání odpadů na sběrné dvory zdarma.) Tyto odpady jsou následně předány provozovateli dvorů na zařízení, kde se následně materiálově využijí.

Stabilní sběrné místo bioodpadu v Malešicích se nachází při ulici Dřevčická na Praze 10. Občané Prahy zde mohou ukládat bioodpad pouze rostlinného původu z domácností a zahrad (např. suché listí, trávu, větve, dřevo, piliny a odřezky či zbytky po zpracování ovoce a zeleniny). Občan ukládající bioodpad musí být osobně přítomen, přičemž limit na jednu ukládající osobu je 250 kg měsíčně. (Občané s trvalým pobytem v Praze mají ukládání odpadů zdarma.) Doprava bioodpadu na zařízení je povolena pouze motorovými vozidly o hmotnosti do 3,5 t (s přívěsnými vozíky).

Tato služba je občany využívána ve velké míře a každým rokem se stává oblíbenější.

V roce 2007 občané odevzdali na sběrné místo 254,33 tun bioodpadu, za rok 2013 to činilo 778,53 tun bioodpadu a v roce 2016 občané odevzdali 959,2 tun.

Občané, kteří odevzdávají bioodpad na tomto sběrném místě, si mohou odebrat zdarma část vyrobeného kompostu. Nárok na odběr kompostu je nepřenosný. Kompost si musí každý občan naložit sám. Odběr musí být proveden v období od 1. 3. do 30. 11. následujícího roku po roce, kdy byl bioodpad odevzdán, jinak nárok na poskytnutí kompostu propadá.

Stabilní sběrné místo v Malešicích mohou za úplatu využívat také právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání.

Zimní odstávka probíhá zpravidla od poloviny prosince do začátku března. Více informací naleznete na www.jena.cz.

První pražská kompostárna

Kompostárna Slivenec nacházející se při ulici K Austisu v Praze-Slivenci je první kompostárnou hl. m. Prahy. Kompostárna zahájila provoz 3. července 2017. Občané zde mohou ukládat bioodpad pouze rostlinného původu z domácností a zahrad (např. suché listí, trávu, větve, dřevo, piliny a odřezky či zbytky po zpracování ovoce a zeleniny). Občan ukládající bioodpad musí být osobně přítomen,

příčemž limit na jednu ukládající osobu je 250 kg měsíčně. (Občané s trvalým pobytem v Praze mají ukládání odpadů zdarma.) Do-prava bioodpadu občany na zařízení je po-volena pouze motorovými vozidly o hmotnosti do 3,5 t (s přívěsnými vozíky).

Ve slivenecké kompostárně si občané mo-hou vyzvednout kompost za stejných pod-mínek jako ve sběrném místě v Malešicích.

Zimní odstávka probíhá od poloviny prosince do začátku března. Více informací naleznete na www.lhmp.cz a na portalzp.praha.eu.

Sběr bioodpadu prostřednictvím velkoob-jemových kontejnerů

Pilotní projekt sběru bioodpadu prostřed-nictvím velkoobjemových kontejnerů za-čal již na podzim roku 2008. Od roku 2010 služba přistavení kontejneru probíhá podle předem domluveného harmonogramu. Me-ziročně se harmonogram mění v závislosti na výsledovaných potřebách občanů. Provo-zovatel služby zajišťuje přistavení VOK o ob-jemu min 9 m³ na místa určená harmonogra-mem po dobu 3 h. Přistavení probíhá vždy o víkendu 9–12 h nebo 13–16 h. U každého kontejneru je obsluha, která dohlíží na čisto-tu sběru a zapisuje počty návozu občanů.

Služba je považována za nadstandardní do-plňkovou v lokalitách s hojnější zástavbou

rodinných domů a tam, kde je slabší dostup-nost sběrných dvorů. Umožňuje obyvatelům odložit bioodpady především větších obje-mů (listí) nebo bioodpady větších rozměrů (větve).

Veškeré bioodpady z VOK provozovatel služ-by předává k materiálovému využití na kom-postárnu.

Hnědé kontejnery na bioodpad

Praha má cíl výhledově umožnit tříděný sběr bioodpadů také domácnostem v zástavbě bytových domů. Pro obyvatele nejpohodl-nějším a tedy nejefektivnějším způsobem sběru je mít možnost odpad odložit co nej-blíže od dveří bydlíště, tj. v domovním vyb-avení. Hl. m. Praha má tedy zájem na rozšíření sběru odpadů pomocí hnědých kontejnerů, které by v domovním vybavení nahradily

část kontejnerů na směsný odpad. Tento systém je však založen na zodpovědném přístupu každého jednotlivce a pro dosažení čistoty je tedy nutná důkladná informa-cesta a disciplinovanost občanů.

Celoplošný sběr bioodpadů pomocí hnědých kontejnerů plánuje hl. m. Praha zavést od za-čátku roku 2019. V současné době si občané mají možnost objednat hnědé popelnice na bioodpad od svozových společností, které tuto službu poskytují za úplatu.

Město Praha od dubna letošního roku orga-nizuje pilotní projekt sběru a svozu bioodpa-du ze zástavby bytových domů na Praze 13 a nově od listopadu také sběr a svoz biood-padu ze sídlištní zástavby na Praze 15.

Anna Tvrdíková

Ručně zapletený kompostér

Titul Miss kompost 2017 získal Jindřich Hrbáč za kompostér z ručně zapletaných lískových prutů. Inspiroval se na Pinterestu. „Výroba kompostéru byla celkem dlouhá, ale vyzkoušel jsem si, že technika proplétaných lískových prutů je fakt estetický skvost zahrady,“ říká Hrbáč. Soutěž Miss Kompost pořádá organizace Ekodomov.

Jindřich Hrbáč popisuje, že nejdříve si pruty nastříhal na patřičnou délku a do vyrobených rámků ze střešních latí je začal vyplétat. „Pruty jsem měl nastříhány možná až moc tlusté a tak jsem se při proplétání celkem zapotil. Dokonce jsem si namohl prsní sval, když jsem musel rám neustále stahovat, když se mi rozjížděl. Nakonec jsem do rámků našrouboval vruty s oky a skoby, které slouží ke spojení čtyř stěn kompostéru. Kompostér je tak plně rozebiratelný a kompost půjde dobře vybrat,“ říká Jindřich Hrbáč.

Smyslem soutěže je ukázat, že třídění organických zbytků a jejich kompostování je stejně důležité jako třídění papíru a plastu.

Soutěž Miss kompost má vzbudit zájem o kompostování u široké veřejnosti a vytvořit prostor pro sdílení zkušeností a nápadů při výrobě vlastních kompostérů.

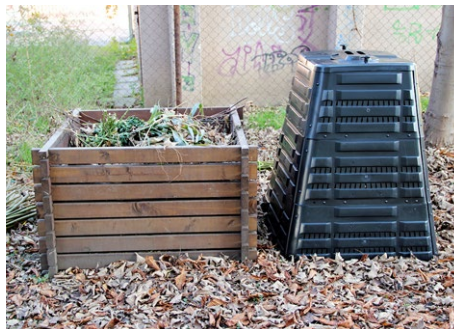
Kompostéry přitom mohou být různé konstrukce, určené na venkov i do města. Letos se vybíralo z několika desítek kompostů. V odborné porotě letos usedl Petr Plíva

z Výzkumného ústavu zemědělské techniky, Jana Půlpánová z Envirostylu, Soňa Valčíková z Kokozy, Petr Potocký z kompostárny EKO Broumovsko a Aleš Hanč z ČZU.

Více na www.kompostuj.cz/zapojte-se/soutez-miss-kompost.

(Podle tiskové zprávy Ekodomova)

Předcházení vzniku bioodpadů a potravinových odpadů

Dřevěný a plastový zahradní kompostér na zahradě mateřské školy. Foto: Martin Mach Ondřej

Pokud se budeme na problematiku nakládání s bioodpady dívat z pohledu oběhového hospodářství, potom je nutné v první řadě zmínit **prevenci vzniku odpadů**. Pokud potraviny správně skladujeme a dojíždáme, potom nám vznikne minimum zbytků a ty je pak ideální zpracovat a využít v místě vzniku, tj. kompostovat přímo doma či se sousedy.

Domácí i komunitní kompostování je jednou z možností, jak předcházet vzniku odpadu, případně jeho množství snižovat. Pokud se tedy určitá komunita, jak sousedská, firemní či školní, domluví a najde pro kompost uplatnění, potom je ideální kompostovat na dvoře či v zahradě. Na území Prahy např. vznikají **komunitní zahrady**, kde se kromě pěstování plodin i aktivně kompostuje a kompost je využíván pro pěstování plodin. Tyto aktivity navíc posilují sousedské vztahy, upevňují zdraví a mají i pozitivní vliv na předcházení kriminality. Město poskytuje granty na podporu

komunitních zahrad a pomocí grantů přispívá organizacím, které provádí osvětu ohledně problematiky plýtvání potravinami. Kde se pro kompost uplatnění nenajde, přichází v úvahu odložení bioodpadu do kontejneru a odvoz ke zpracování na speciální zařízení (kompostárny, bioplynové stanice) viz článek „Kam s bioodpady v Praze“.

Podpora domácího kompostování

V rámci podpory domácího kompostování podalo hlavní město Praha žádost o dotaci na nákup kompostérů v 68. výzvě OPŽP. Předmětem projektu bude pořízení 1750 ks kompostérů, které budou v létě roku 2018 zdarma zapůjčeny zájemcům. Žadatelem o kompostér je fyzická osoba. Podmínkou projektu je umístění kompostéru na vlastním či pronajatém oploceném pozemku na

území hl. m. Prahy. Více informací zájemci naleznou na portalzp.praha.eu v sekci odpady.

Obdobný projekt město organizovalo v letech 2011–2014, kdy bylo občanům Prahy zapůjčeno a následně darováno celkem 804 ks zahradních kompostérů.

Kompostování v bytě? Žížaly jsou ideální parťáci!

Ano, najdou se i tací nadšenci, kteří kompostují v bytě. Pro kompostování v bytě je vhodné využít žížaly, které mají schopnost v poměrně krátkém čase přeměnit rostlinné zbytky na kvalitní organické hnojino, tzv. vermikompost. Někdo chová rybičky v akváriu a někdo žížaly ve vermikompostéru. Vermikompostér lze umístit na chodbu, na balkon, do garáže, dílny, kuchyně nebo i kanceláře a třídy ve škole. Důležité je žížalám vytvořit optimální podmínky pro život, tj. teplotu kolem 20 °C a správnou vlhkost substrátu. Více dobrých tipů, jak začít kompostovat, naleznete na www.kompostuj.cz.

Vhodnou nádobu na kompostování pomocí žížal si každý může snadno vyrobit nebo zakoupit. Více informací, jak si vyrobit vlastní kompostér, naleznete na www.kokoza.cz, kde se můžete přihlásit na kurzy výroby vermikompostéru.

Anna Tvrdíková

Kam vyhodit staré a nepotřebné elektrozařízení...

Máte doma elektrozařízení, které již nefunguje nebo se Vám „jen“ nelíbí či nevyhovuje barva, tvar apod.? Tato zařízení nejsou odpadem v pravém slova smyslu, přesto je možno se jich zbavit tak, aby nebyly zátěží pro životní prostředí. Staré a vysloužilé elektrozařízení představují materiál, který lze znovu použít či recyklovat.

Zbavujete-li se nefunkčních baterií, monočlánků, zářivek, mobilního telefonu, televize, počítače, pračky, lednice nebo jakéhokoliv jiného elektrozařízení, máte jako občan možnost se rozhodnout, kam toto elektrozařízení odevzdáte k ekologické likvidaci. Všechny druhy elektrozařízení je možno na území hlavního města Prahy odevzdat ve sběrných dvorech, jejichž celkový počet, provozovaných pod hlavičkou hl. m. Prahy, je 20 (kompletní seznam sběrných dvorů včetně kontaktů na obsluhu je možno najít na webových stránkách města www.portalzp.praha.eu, sekce odpady).

Máte doma drobné elektrozařízení, s nímž se Vám nechce jezdit až na sběrný dvůr? Využijte červených kontejnerů společnosti ASEKOL, a. s., které jsou přistaveny na cca 290 místech v Praze (seznam umístění těchto kontejnerů je možno dohledat na webových stránkách www.cervenekontejnery.cz) a usnadňují tak odevzdání drobného elektrozařízení v blízkosti místa bydliště. Do tohoto kontejneru můžete vyhodit baterie a drobné elektrozařízení, a to např. MP3 přehrávače, rádia, mobilní i stolní telefony, kalkulačky, elektronické hračky, drobné počítačové vybavení apod. Naopak např. zářivky, úsporné žárovky, tonery, CD nosiče, televizory, monitory a velká elektrozařízení není možno do těchto červených kontejnerů odevzdat, je třeba je odvézt na již zmíněné sběrné dvory.

Co se s elektrozařízením děje po jeho odevzdání na sběrném dvoře nebo do červených kontejnerů? Veškeré elektrozařízení

je odváženo na zpracovatelské linky, kde je dále rozebíráno a jsou z něj vybírány recyklovatelné a zpeněžitelné součástky (zejména drahé kovy jako zlato a platina). Poté přichází na řadu plasty, které se buď zrecyklují, nebo skončí jako směsný či nebezpečný odpad.

JSEM ZPĚT

Speciálním a relativně novým způsobem, jak naložit s již nepotřebným elektrozařízením, je projekt kolektivního systému ELEKTROWIN, a. s. s názvem „JSEM ZPĚT“. Jedná se o projekt, který těmto spotřebičům dává druhou šanci. Zpětně odebrané plně funkční spotřebiče projdou odbornou kontrolou servisního technika, který zodpovídá za jeho bezpečnost, a spotřebič tak může být předán na místo, kde je nejvíce zapotřebí. Takovým místem jsou například Klokánky Fondu ohrožených dětí, azylové domy či jiné vybrané organizace. Veškeré informace o projektu naleznete na webových stránkách www.jsemzpet.cz.

Markéta Kuběnová

Léky a nebezpečný odpad

Prošlé léky

Teploty venku klesají a přichází období, kdy je čas nachlazení, chřipek a angín. První pomoc lidé hledají zpravidla ve své domácí lékárničce. A často při této příležitosti zjistí, že léky jsou prošlé. Co s nimi?

Nevypotřebované, ale už nepoužitelné léky v žádném případě nevyhazujte do koše. Jedná se totiž o nebezpečný odpad, který musí být odstraněn za specifických podmínek.

Co s prošlými léky dělat? Můžete je zdarma odevzdat v kterékoliv lékárně, případně na sběrných dvorech, stabilních sběrných místech nebo v rámci mobilního svozu nebezpečného odpadu.

Něco jiného je, pokud se jedná o injekční stříkačky z domácí péče, jehly z inzulinových per diabetiků apod. Tyto předměty do lékáren nenoste, pracovníci lékáren je nesmí od vás převzít, hrozí totiž riziko poranění. Stříkačky vraťte svému ošetřujícímu lékaři.

Nebezpečný odpad z domácnosti

Možná na vás při předvánočním úklidu vypadne něco, co do běžného odpadu nepatří. Zbytky barev z malování, zbytky úklidových prostředků, ředidla, laky, motorové oleje, prostředky na hubení hmyzu, umělá hnojiva, fotochemikálie apod.

Ruku na srdce – kolik z nás ještě znovu použilo barvu, která zbyla z malování, a nechali jste si ji pro případ, kdyby ještě bylo potřeba něco domalovat? Takových „co když by se mi to ještě někdy mohlo hodit“ máme plné sklepy. Ale co s tím, kam mohu tyto přípravky odevzdat?

Odpověď je jednoduchá: zdarma v každém sběrném dvoře a sběrném místě nebezpečného odpadu, stejně tak v rámci mobilních svozů nebezpečného odpadu. Mobilní svoz probíhá na území všech městských

částí a aktuální harmonogram naleznete na webových stránkách pražského portálu životního prostředí (portalzp.praha.eu) nebo na webech jednotlivých městských částí.

Praha také vydává pro tyto účely tištěnou brožuru, kde jsou trasy přehledně popsány pro aktuální rok. Dodávka označená viditelným nápisem a logem Prahy objíždí předem domluvená stanoviště, na kterých stojí vždy 20 minut a obsluha nebezpečný odpad převzme. Jednoduše si tedy můžete s předstihem vyhledat, kde ve vašem okolí bude mobilní svoz probíhat a v jakých termínech.

Stříkačky od narkomanů

Stalo se vám někdy, že jste šli s dítětem na hřiště nebo třeba se psem na procházku a na zemi jste narazili na povalující se stříkačku? V žádném případě tyto stříkačky nikdy sami

nesbírejte a ihned kontaktujte Městskou policii hl. m. Prahy na lince 156. Strážníci jsou pro tyto případy proškoleni a vybaveni pomůckami k bezpečnému sběru a likvidaci těchto stříkaček.

Změňte To

Viděli jste cestou do práce na ulici nepořádek nebo máte podnět na zlepšení stavu sběru odpadů? A nechcete složité hledat kontakty na jednotlivé instituce? Už nemusíte. Je tu jednoduchý nástroj, kde všechno vyřešíte na jednom místě.

Otevřete si stránku www.zmenteto.cz nebo si stáhnete stejnojmennou mobilní aplikaci. Odeslat podnět je pak rychlé – všimnete si třeba nepořádku v okolí stanoviště tříděného odpadu, aplikace vás lokalizuje na mapě, nepořádek na místě vyfotíte a s krátkým komentářem odešlete přímo z ulice.

Všechny podněty přicházejí na Magistrát hl. m. Prahy, kde jsou následně tříděny dle obsahu a rozesílány k vyřízení na příslušná oddělení. Havarijní stavy se řeší okamžitě, v ostatních případech obdržíte odpověď nejpозději do 30 dnů.

Pavla Ohecová

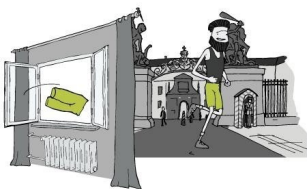
zmente.to
námět, stížnost, pochvala

POMOCTE NÁM ZLEPŠIT MĚSTO, KDE JSTE DOMA.

Prahu znáte jako své body. Pošlete na www.zmenteto.cz a pošlete nám během chvíle foto či video. Komunita s městskými institucemi je ostřídá mnohem jednodušeji.

- Věnujete si políčko znečištění?
- Vzniká někdy výhled zprůhlednění?
- Máte chuť pochválit řádně fungující autobus?
- Potřebujete upozornit na nebezpečné schůdky nebo nevhodné místo pro vozíky a kočárky?

Pro všechny podněty zlobíte dispozy využijte nové stránky hlavního města **zmenteto** nebo si stáhnete stejnojmennou aplikaci pro Android a iOS. Každou zprávu se budeme zabývat. Havarijní situace řešíme okamžitě, na ostatní podněty odpovíme do 30 dnů.

Máte věci,
které už nepotřebujete?
Darujte je těm, co jim dají
druhý život.

 NEVYHAZUJTO

Praho, nevyhazuj to

Praha ve spolupráci s portálem nevyhazujto.cz spustila začátkem září 2017 web praho.nevyhazujto.cz. Umožňuje Pražanům věci nevyhazovat, ale dát jim druhý život. Nabídnout je lidem, kteří věc ještě využijí.

Jak to celé funguje?

Do internetového prohlížeče zadáte adresu praho.nevyhazujto.cz. Pokud něco sháníte, můžete hledat podle různých kategorií nebo jen listovat a hledat, zda Vás něco zaujme. Pokud jste našli, co jste hledali, klikněte na „Chci to“, přihlaste se/zaregistrujte se a postupujte podle instrukcí. Pokud naopak chcete něco nabídnout, je potřeba se nejprve registrovat pomocí jednoduchého formuláře, vyplnit pár kolonek o nabízené věci a vložit fotografii. Pak už jen čekáte na zájemce.

Internetový portál slouží všem občanům hlavního města, kteří mají ve svých domovech věci, které již nepotřebují, a rádi by, aby posloužily někomu dalšímu. Nebo naopak něco potřebují a touto cestou mohou jen za odvoz věci jednoduše získat.

Anna Kulhánková
praho.nevyhazujto.cz

Třídit se dá leccos. I oleje a tuky

Na každém sběrném dvoře je umístěna nádoba s nálepkou označující, že jde o nádoby určené k odkládání použitých kuchyňských olejů z domácností. Podmínkou je, aby oleje byly zbavené zbytků jídla a byly v uzavíratelných obalech. Důležité je, že v žádném případě nesmí být ve skleněných obalech, ale pouze v plastových: PET lahvích, uzavřených kbelících nebo kanystrech.

Sebraný olej a tuk je po vytrídění a vyčištění využíván jako druhotná surovina v chemickém průmyslu. Využívá se při výrobě některých hmot nahrazujících ropné produkty, ve stavebnictví jako složka pro náhražku ropných maziv. Taktéž v dřevařském průmyslu pro podobný účel zvláště tam, kde je vyžadován vysoce ekologicky šetrný výrobek. Důležité je využití tohoto materiálu jako jedné ze složek pro výrobu ekologických paliv a přídatků do paliv. Nově se přistupuje k využití oleje pro výrobu ekologické energie.

Od prosince loňského roku se v Praze od občanů vysbíralo více jak 4 tuny použitých olejů a tuků.

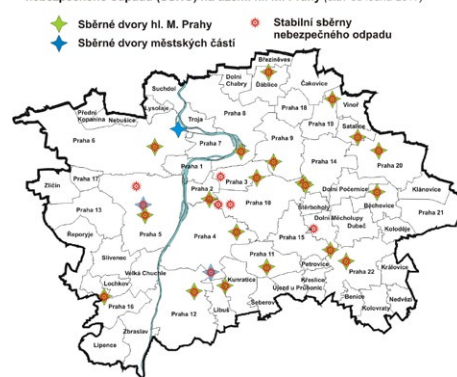
Co to je sběrný dvůr?

Krátce, jasně a stručně. Je to místo, kam můžete odevzdat svoje odpady. Na sběrném dvoře se vše roztrídí a každá z odevzdaných položek si pak jde vlastní cestou. V Praze je 20 sběrných dvorů, kam můžete jet, a je jedno, na kterém konci Prahy bydlíte.

Co můžu na sběrný dvůr přivést? Objemný odpad (nábytek, zařízení domácnosti), suť v množství do 1 m³ zdarma, dřevěný odpad, odpad z údržby zeleně, kovový odpad, papír, sklo, plasty, nápojové kartony, nebezpečné složky komunálního odpadu, pneumatiky – od 25 Kč za kus podle velikosti, vyřazená elektrozařízení (lednice, pračky, televize, rádia, sporáky, počítače, videa...), použitý textil, obuv a oděvy, použité potravinářské oleje a tuky (pouze v PET lahvích).

Co na sběrných dvorech odevzdat nelze? Nebezpečné složky stavebního odpadu (např. asfaltová lepenka obsahující dehet, azbest apod.). Tyto odpady od vás odeberou specializované firmy. Jak je najít? Snadno přes databázi isoh.mzp.cz/RegistrZarizeni. V ní můžete hledat podle různých

Sběrné dvory hl. m. Prahy, sběrné dvory městských částí a stabilní sběrný nebezpečného odpadu (SSNO) na území hl. m. Prahy (stav od ledna 2017)

kritérií – druh odpadu, kraj, obec atd. Poté dáte „vyhledat“ a zobrazí se vám seznam všech subjektů. V detailu zařízení se zobrazí kontaktní údaje a jiné podrobnosti.

Jak to na sběrném dvoře probíhá? U vjezdu vás přijme obsluha. Zeptá se, co vezete za odpad, a požádá o předložení občanského průkazu, aby zjistila, odkud jste. Pokud máte trvalý pobyt v Praze, je odevzdání odpadů zdarma, pokud máte jiný druh pobytu, nebo jste podnikající subjekt, za uložení odpadu zaplatíte. Kolik se platí, určuje konkrétní provozovatel. Po legitimování přijedete ke kontejneru na určitý druh odpadu a dle pokynů obsluhy, případně s její asistencí odpady uložíte na určená místa.

Anna Kulhánková

Kam s vánočním stromečkem a ozdobami?

Dříve, než se nadějeme, budeme zdobit vánoční stromek. A dříve, než se nadějeme, ho budeme zase odstrojovat. Pokud máte stromek řezaný, budete si lámat hlavu, kam s ním.

Stromeček je potřeba nejdříve zbavit všech ozdobiček, řetězů a jiných dekorací. Pokud máte veřejně přístupnou popelnici nebo kontejner na směsný odpad (například na sídlišti), můžete stromky volně odložit vedle nich. Pokud nemáte popelnici volně přístupnou z ulice (některé činžovní domy a rodinné domy), odložte vánoční stromek u nejbližšího kontejneru na tříděný odpad. Odvoz stromků začíná po vánočních svátcích a končí v únoru. Nenechávejte tedy odstrojení stromku až do března!

Konečná zastávka pro vánoční stromky je u specializovaného odběratele, který stromky štěpkuje, a tak následně poslouží například jako topivo. Znečištěné nebo nedostaččně odstrojené stromky putují společně se směsným odpadem k energetickému využití do ZEVO Malešice.

Možná používáte stromek umělý. I on jednou doslouží. Pokud je to osud toho vašeho, pak pamatujte, že nepatří do kontejneru na tříděný či směsný odpad. Stromek odvezte do sběrného dvora. Jako obyvatelé Prahy máte jeho vyhození ve sběrném dvoře zdarma.

Vánoční ozdoby

Zjistili jste, že vaše vánoční ozdoby už nejsou to, co bývaly, a chcete je dát pryč? Možná by posloužily ještě někomu dalšímu. Zkuste je nabídnout např. přes internetový portál prahovevyhazujto.cz.

Kam s ozdobami, které je nutné vyhodit?

- » stuhy, folie, plastové sáčky patří do žlutého kontejneru na plasty,

- » balící papíry, kartonové krabice do modrého kontejneru na papír,
- » dárkové tašky bez poutek a šňůrek patří do modrého kontejneru na papír,
- » rozbité vánoční ozdoby a umělé řetězy patří do šedé nádoby na směsný komunální odpad,
- » svítící vánoční řetězy patří do červeného kontejneru na elektroodpad,
- » adventní věnec živý odstrojený můžete dát do bioodpadu (sběrný dvůr, kompostárna),
- » umělý adventní věnec schovejte na příští rok, můžete jej darovat dále, a pokud ho opravdu nechcete, patří do šedé nádoby na směsný komunální odpad.

Anna Kulhánková

Kontejnery na použitý textil, obuv a oděvy

Na všech sběrných dvorech hlavního města Prahy můžete najít oranžové kontejnery od Diakonie Broumov. Tato organizace již 22 let poskytuje materiální pomoc lidem v sociální nouzi, zaměstnává lidi z okraje společnosti a sběrem použitého textilu předchází vzniku odpadu a chrání životní prostředí.

Co do oranžových kontejnerů lze odložit?

- » veškeré letní a zimní oblečení (dámské, pánské, dětské) – nepoškozené s fungujícími zipy,
- » lůžkoviny, prostěradla, ručníky, utěrky – čisté i mírně poškozené,
- » záclony, závěsy – nepoškozené,
- » látky (minimálně 1 m², prosíme, nedávejte odřezky a zbytky látek),
- » polštáře a deky, peří,
- » obuv – nepoškozená a v párech (svázaných gumičkou),
- » kabelky, batohy, hračky – nepoškozené a kompletní, také plyšové.

Co nelze odevzdat?

- » Prosíme nevhazovat znečištěný, vlhký a poškozený materiál.

Co se s textilem děje dál?

Materiál je přeložen do vagonu a odeslán do třídírny do Broumova. Zde se třídí dle další použitelnosti:

- » materiální výpomoc v rámci celé ČR pro potřebné osoby: sociálně potřebné osoby, osoby z okraje společnosti, domovy důchodců, svobodné matky s dětmi, sociálně potřebné rodiny atd.,

Foto: [Tom Roeleveld](#) / [Plickr](#). Licence: CC BY-NC 2.0

- » materiální výpomoc zemím třetího světa,
- » co je nějakým způsobem poškozené a není již použitelné na nošení, se rozřeže na čisticí plachetky.

Anna Kulhánková

Tak takhle ne!

Je to takové trápení pražských úředníků přes odpady. Furt jim někdo nechává odpadky mimo kontejnery. Mají s tím pak trápení, které je trápí.

A přitom je tak snadné jim udělat radost. Zkusme to hned teď po Vánocích, až budeme vyhazovat krabice a papíry od dárků.

Tu velkou krabici, ve které vám kurýr dovezl jinou velkou krabici s novým vysavačem, tu prosím pěkně sešlápněte. Na placku aby byla. A teprve pak ji dejte do kontejneru na papír.

Jinak bude prázdná krabice zabírat zbůhdarma prostor. Jiným lidem se tam jejich krabice od počítače už nevleze a tak ji nechají venku, což bude trápit pražské úředníky přes odpady.

S tou druhou krabicí od vysavače naložte stejně. (A mezi námi, jestli máte děti, dejte ty krabice na chvíli na hraní dětem. Dá se na ně malovat, dá se v nich schovávat, dá se z nich postavit chata, bunkr nebo tank. Hrad taky.)

Tak. Sešlápněte i PET lahve. Nemá valného smyslu, aby se petky vozily po Praze plné vzduchu. Vozit vzduch je nesmysl.

Vůbec skoro všechny obaly jde sešlápnout. Kromě skla. Na to bacha.

A pak ještě úředníky přes odpady trápí, že jim dáváme ke kontejnerům odpady, které tam

nepatří. Teď po Vánocích je jedna výjimka: vánoční stromky tam dát můžete, ale jinak nic.

Starou postel tam určitě nedávejte. Nebo lednici. Nebo... prostě nic. To všechno nejdřív nabídněte za odvoz, a když to nikdo za odvoz nechce, tak to odveďte do sběrného dvora. Pražáci to mají zdarma.

A zářivky, prosím vás, nepatří do kontejneru na sklo.

Pneumatiky nepatří do kontejneru na plast.

Ty malé kontejnery na nápojové kartony nepatří do kontejneru na papír. Netrapte úředníky přes odpady zbytečně.

(Foto: MHMP, text: mmo)

Vyliž to!

Podzim na Instagramu patřil prázdným talířům, a to díky soutěži, kterou pořádala iniciativa Zachraň jídlo. Upozornila na plýtvání jídlem mladou generaci ve věku 13–18 let, která se sice zajímá o lifestyle, méně ale už o dopady svého spotřebitelského chování. V rámci propagace soutěže se Zachraň jídlo spojilo s hvězdami Instagramu a Youtube.

Soutěž #vylizto se uskutečnila od 6. do 20. listopadu 2017. Princip byl jednoduchý: smyslem bylo vyfotit svůj prázdný vyjedený talíř, umístit fotku na Instagram, označit ji hashtagem #vylizto a otagovat @zachranjidlo. Na tři vylosované výherce čekala večeře se členy iniciativy Zachraň jídlo a hvězdami Instagramu: Nicole a Lucií Ehrenbergerovou (A Cup of Style), Anie Songe a Kate Rezkovou. Příspěvkem na Instagramu soutěž podpoří také Kovy, Pedro a Weef.

Smyslem soutěže bylo upozornit na plýtvání potravinami mladé lidi. Základní informace o důsledcích vyhazování jídla se dozví na stránce www.vylizto.cz, kde jsou také umístěna podrobná pravidla soutěže a rady, čím může každý přispět, aby se plýtvalo méně.

„Od soutěže si slibujeme, že se nám podaří přilákat pozornost mladších ročníků, ke kterým ještě zpráva o existenci Zachraň jídlo nepronikla. Doufáme, že nás začnou sledovat

a že se v budoucnu zapojí do našich aktivit,“ říká Anna Strejcová z iniciativy Zachraň jídlo, která má na starosti komunikaci.

„Samozřejmě se mohli zúčastnit i lidé starší 18 let. Zvolili jsme ale takový způsob komunikace a propagace soutěže, který má blízko právě k takzvané generaci Z. Vytvořili jsme i zábavné video, které se bude promítat na základních a středních školách,“ popisuje Adam Podhola, koordinátor aktivit iniciativy Zachraň jídlo.

Mladí lidé a výzkumy o plýtvání jídlem

Podle britské instituce WRAP se mladí lidé mezi 16 až 24 lety řadí mezi skupinu, která plýtvá nejvíce (42 %) společně s rodinami, které mají děti mladší šestnácti let (45 %). Podle českých výzkumů je tato generace méně obeznámena s problematikou vyhazování jídla a má velký potenciál ke změně chování.

Přesné informace o tom, kolik jídla mladí lidé v Česku vyhazují, neexistují. Na podzim roku 2017 uspořádalo Centrum pro výzkum veřejného mínění spolu s iniciativou Zachraň jídlo dvě focus groups s mladými lidmi ve věku 15–18 let. Mimo jiné se probíralo téma plýtvání doma versus ve školních jídelnách, přičemž se ukázalo, že v domácnostech se plýtvá nejčastěji proto, že se uvaří příliš jídla a zbytky se pak „zapomenou někde v lednici“, zatímco ve školních jídelnách je to zejména proto, že studenti nejsou spokojeni s výběrem a kvalitou připravovaných potravin. To odpovídá i zahraničním studiím, které se tématem potravinového plýtvání ve školních jídelnách zabývají.

Zajímavým výstupem z diskuzí je zjištění, že poměrně velké procento diskutujících se s tématem už někdy setkalo a uvědomuje si i některé širší souvislosti. Diskutující měli poměrně jasný názor na to, že je to téma

důležité a měla by se mu věnovat větší pozornost na veřejnosti, v médiích i ve školách.

Tento postoj mladých ukazují i výsledky akce pořádané Evropskou ekonomickou a sociální komisí, na které se sešla skupina sta středoškolských studentů z třiceti tří různých škol v EU, aby diskutovali palčivá témata současnosti. Výsledkem bylo deset konkrétních bodů, na které by se měli politici soustředit, přičemž na prvním místě bylo snížit plýtvání potravinami (EC, 2017).

V souvislosti s kampaní #vylizto je zajímavá také studie italských vědců, zabývajících se zbytky na talířích. Po dobu tří dní vědci sledovali děti ve věku 9 až 13 let. Sběr dat probíhal tak, že děti pořizovaly fotografie talířů před a po jídle na svůj telefon a dalo se tak zjistit, kolik procent jakého druhu jídla se vyhodilo.

Zachraň jídlo a vzdělávání mladých lidí o plýtvání potravinami

Iniciativa Zachraň jídlo je v kontaktu s mladými lidmi už od začátku roku 2017. Celkem 80 žáků absolvovalo pilotní vzdělávací hodiny v rámci projektu Mluvme o plýtvání jídlem na základních školách. Výukové hodiny proběhly v průběhu jara ve čtyřech třídách

na Základní škole Kladská a na Gymnáziu prof. Jana Patočky v Praze. Žáci ve věku 13–15 let monitorovali, kolik jídla se vyhodí u nich doma v kuchyni, za úkol dostali vymyslet „záchranářský“ recept z potravin, které se v jejich domácnostech nejčastěji vyhazují, nebo nafotit zajímavé tvary ovoce a zeleniny, na které narazili při nakupování. Uskutečnila se také výstava o plýtvání.

V rámci projektu vyjeli žáci z pražské základní školy Kladská na výlet do zemědělského družstva ve Starém Vestci a mohli si prohlédnout, jak vypadá proces pěstování zeleniny. Jako dárek dostal každý z nich od zemědělců sáček brambor a mrkví vyřazených kvůli svému vzhledu.

(Podle tiskové zprávy Zachraň jídlo)

Jan Moravec

Tingl – příběh jedné skládky

Vycházka na skládku?
No proč ne...

Samozřejmě ne na tu dáblickou, vůbec největší skládku komunálního odpadu v České republice. Nejlépe na některou, kde proběhla rekultivace. Nabízí se třeba bývalá skládka v Kolodějích, kde je dnes park Skalka, nebo rekultivovaná skládka u Dolních Počernic, dnes park U Pískovny. Nakonec jsem ale pro tohle povídání zvolil jednu bývalou skládku takřka neznámou. Na první pohled ani ne tak atraktivní. Avšak se zajímavým příběhem.

Skládka zvaná Tingl ležela v těsném sousedství osady Pitkovičky, nad levým břehem Pitkovického potoka. Kdy a jak začala vznikat, se mi nepodařilo zjistit. Vzhledem k tomu, že na mapách z 50. let 20. století je tu značen

Na ploše bývalé skládky je dnes louka, na svazích les.

nějaký lůmek, je možné, že – stejně jako řada jiných komunálních skládek – začala prostě zavážením „díry v zemi“. Každopádně, ve 2. polovině 70. let se sem vozil odpad z výstavby nedalekých sídlišť. Rozlámané panely, kabely... prostě všechno, co na takové velké stavbě překáží. Čehož nebylo málo. Ale zjevně i jiné věci než jen stavební odpad, neboť skládka slušně zapáchala, jak se lze dočíst ve stížnostech občanského výboru v Pitkovících...

A rozrůstala se do obludných rozměrů. Skoro 400 metrů dlouhá čelní stěna se sunula nivou, která v těchto místech byla dobrých sto metrů široká, stále blíž a blíž ke břehu potoka.

Skočme se na chvíli podívat na druhý břeh potoka. Na skalnatém ostrohu tu byl roku 1969 vyhlášen chráněný přírodní výtvor Pitkovická stráň. Důvodem ochrany byla zhruba půlhektarová skalní step s bohatým výskytem koniklece lučního českého (či náčernalého, jak se tehdy říkalo). Pravděpodobně nejsilnější populací v Praze a okolí – každoročně tu v dubnu rozkvétaly (a dodnes rozkvétají) tisíce tmavofialových květů. Silně však zarůstající akátem... O pět let později byly tyhle končiny připojeny k Praze, konkrétně k jejímu 10. obvodu, a o Pitkovickou

stráž se začal zajímat tamější aktiv státní ochrany přírody, v té době oficiální sbor dobrovolných ochránců přírody „s razítkem“, obdoba dnešní stráže ochrany přírody. A nejen o vlastní stráž; snažil se pro celé území kolem Pitkovického potoka prosadit

O rekultivaci skládky pojednává jedno ze zastavení naučné stezky Povodím Botiče.

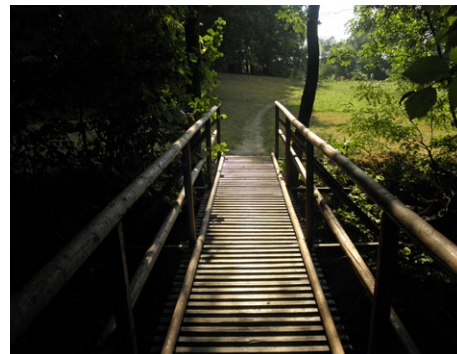
byla vzdálená jen několik desítek metrů, obě lokality dělil fakticky jen potok...

Nepřekvapí proto, že právě ochránci přírody se – spolu s obyvateli Pitkovic – snažili tuto skládku zastavit. A když se to podařilo,

Výhled na rekultivovanou skládku z protější strany údolí.

jednoduché. Vzniklý svah nebyl pro výsadby zrovna ideální. Navezený materiál měl sám blíže k odpadu než ke kvalitní zemině, navíc z něj čnely panely, železné traverzy, zbytky kabelů, pneumatik či různých plastů (a to dodnes pamětníci vzpomínají na lahve rumu,

Údolí Pitkovického potoka pod Křeslicemi.

v městském prostředí do té doby nevyužitou formu ochrany – vyhlášení oblasti klidu. Když v roce 1979 vznikl Český svaz ochránců přírody, převzala péči o Pitkovickou stráž jeho 4. pražská základní organizace, s výše zmíněným aktivem úzce personálně propojená. A hned následujícího roku zde vybudovala vůbec první naučnou stezku v Praze. Pitkovická stráž zkrátka byla vlajkovou lodí ochránců přírody na Praze 10. A přímo proti ní se stále přibližovala ohromná skládka. Už

navrhli a prosadili její kompletní rekultivaci. Zavézt hlínou, na náhorní plošině obnovit pole a svahy nad potokem zalesnit druhově vhodnými dřevinami. Byla to jedna z prvních rekultivací v Praze; ne-li vůbec první, minimálně v takovémto rozsahu. Samozřejmě, z dnešního pohledu v mnoha detailech nedokonalá, ale v zásadě úspěšná.

Zavezení skládky proběhlo v roce 1982. Zbytek zajistili členové ČSOP. Nebylo to však

kteřé měly přimět bagristy udělat svahy co nejvyšší a co nejpřírodnějšího vzezření). Problém byl v té době i se získáním sadbového materiálu v takovém množství. Třeba jasy se tehdy vyzvedávaly takřka výhradně z náletu v Uhřetěveské oboře, některé vzácnější keře jako svída, bsrles či dřín si předpěstovávali členové ČSOP doma na zahrádkách. Vše to trvalo dalších pět let, dokončeny byly práce v roce 1987. A jak to dopadlo? Pojďme se podívat!

Když se vydáme z návsi v Pitkovičkách bezejmennou uličkou k severozápadu, ocitneme se po chvíli na okraji svažitého lesíku. Ano, zde již stojíme na úpatí bývalé skládky. Obedeme-li lesík zleva (ti odvážnější ho klidně mohou projít napříč), dostaneme se na náhorní plošinu, kde bývalo po rekultivaci pole, dnes je zde louka, s oblibou využívaná místními pejskaři a na podzim dětmi s draky. Po okraji louky vede vyšlapaná pěšina až do nedalekých Křeslic. Z ní můžeme nakukovat do zalesněného svahu pod námi, případně se pokusit jím sestoupit k potoku. Třiceti až čtyřicetileté javory, jasany, lípy či duby, doplněné místy především jívovým náletem, tvoří již pěkný lesík. Tu a tam dodnes trčí kusy betonu, dráty či plechy většinou již mílosrdně zakrývá mech a spadané listy, takže člověk si zde – i díky občasným polomům a výskytu nejruznějších hub – může připadat jako v divočině.

Ještě zajímavější pohled je z protější strany údolí. Půjdemo-li z návsi pro změnu po silnici přímo k severu, po dvou stech metrech narazíme na zelenou turistickou značku a začátek (respektive konec) naučné stezky Povádí Botiče. Ta nás zavede na místo, odkud je celá rekultivovaná skládka jako na dlani. Ano, támhle ten lesík naproti. Kdyby tu nestála informační cedule naučné stezky s fotografií ještě před zalesněním, asi by nikoho nenapadlo, že ten protější svah není přirozený.

O sto padesát metrů dál je již zmiňovaná Pitkovičská stráž. Kromě konikleců tu časně zjara vykvétají i desítky až stovky žlutých kvítků silně ohroženého křivatce českého, později lze vzácně narazit i na chrpu chlumní. Najít tu lze také zajímavou stepní houbu škárku hvězdovitou, za mlada vypadající trochu jak brambora a posléze se otevírající do krásné hnědé hvězdičky. Ze živočichů je asi nejzajímavější střevlíček Masoreus wetterhalli, reliktní druh skalních stepí a suchých pastvin, jenž zde má nejsilnější populaci v Praze. Vyskytují se zde však i další druhy hmyzu, které lze minimálně z regionálního hlediska považovat za vzácné. Lokalita je dodnes v péči Českého svazu ochránců přírody, který má pozemky chráněného území v dlouhodobém pronájmu.

Pokud se nechceme vracet do Pitkoviček, můžeme pokračovat malebným lučinatým údolím Pitkovičského potoka do Křeslic se zajímavými skalkami přímo uprostřed vsi, či po naučné stezce ještě dál, podél Hostivařské přehrady až do Hostivaře.

Mimochodem: proč Tingl? Prý po někdejším majiteli pozemků, na kterých skládka vznikla. Potvrdit se mi to nepodařilo, ale je to velmi pravděpodobné; toto příjmení se dodnes v okolí vyskytuje.

Na rekultivované skládce lze najít hnojníky, zajímavé houby, které se „roztečou“ do černé kaše během několika hodin poté, co vyrostou.

Bližší informace:

praha.mistopis.eu
prazskestezky.cz/botic

Foto: Jan Moravec

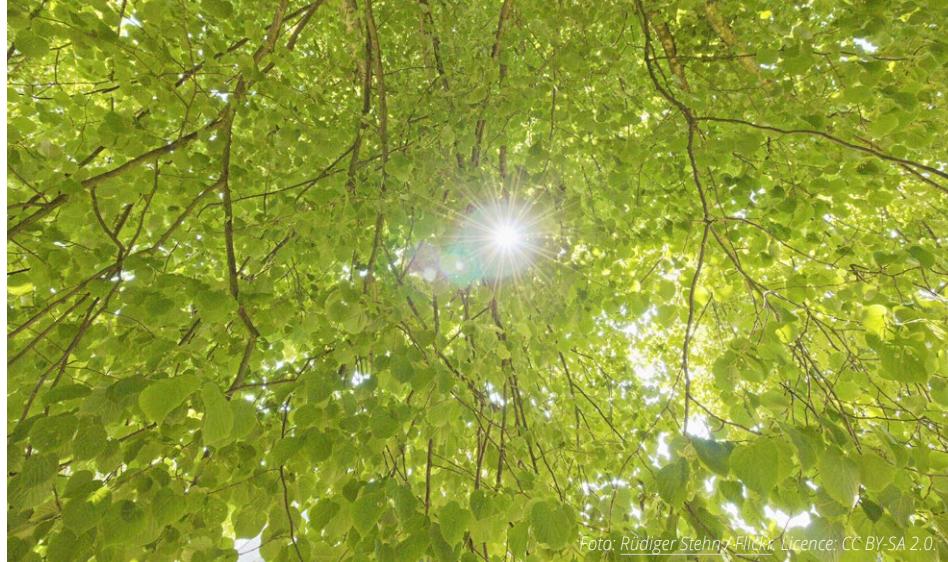
Ing. Jan Moravec pracuje pro Český svaz ochránců přírody.

Aleš Rudl

S fotografiemi národního stromu lípy můžete uspět v soutěži

Web Pražské stromy vyhlásil fotografickou soutěž na téma „Lípa – náš národní strom“. Amatérští fotografové, kteří se zapojí, mohou získat hodnotné ceny. Soutěž je vyhlášena v rámci oslav 100. výročí od vzniku Československé republiky, které se uskuteční v roce 2018.

4. ročník fotografické soutěže probíhá do 31. 5. 2018. Soutěžní snímky v první kategorii se mohou týkat všech lip na našem území, které byly vysazeny na počest vzniku Československé republiky. Nejčastěji se jedná o lípy republiky, nazývané též jako lípy svobody. Druhá kategorie se týká všech lip rostoucích na území Prahy.

Fotografie je možné zasílat na kontaktní email webu Pražské stromy. „Soutěžící by měli k fotografiím připsat název snímku, lokalitu a porota jistě ocení, když se dozví okolnosti vzniku fotografie či proč daný strom soutěžícího zaujal,“ doplňuje autor webu Pražské stromy Aleš Rudl.

Na červnovém vyhlášení v Praze se mohou soutěžící těšit na mnoho kusů knižních novinek či si vybrat z několika předplatných hobby časopisů, získat vstupenky do botanické zahrady či mnoho dalších cen.

„Věřím, že soutěž ukáže náš národní strom, tedy lípu, v tom nejlepším světle a těšíme se

na všechny fotografie,“ říká dendrolog Aleš Rudl.

Bližší informace k soutěži najdete na webu Pražské stromy – www.prazskestromy.cz.

Přímý odkaz na soutěž: prazskestromy.cz/souteze/fotograficka-soutez-na-tema-lipa-nas-narodni-strom/.

Text: Aleš Rudl, autor webu Pražské stromy.

Zdeňka Černá

Aplikace na houby

Foto: [Your Neighbours](#) / [Flickr](#). Licence: CC BY-NC 2.0

Značná část z vás na otázku, zda znáte nějaké mobilní aplikace dobře využitelné pro poznávání přírody, odpoví něco v tom smyslu, že většina aplikací je na houby.

Přesto takové ale existují a lze je dobře využít nejen v běžném životě, ale také při výuce přírodovědných předmětů a není třeba se jim bránit ani v oblasti environmentálního vzdělávání.

Jednou z takových je například **Aplikace na houby** (Android / play.google.com/store/apps/details?id=bazinac.aplikacenahouby). Kdo nenašel letos na podzim ani jednu houbu, jakoby nebyl. I proto má aplikace Mushrooms tisíce stažení. Nabízí v podstatě

atlas hub s reprezentativním výběrem 210 významných druhů hub, s podrobnými popisy a kvalitními fotografiemi.

Takovýchto atlasů najdeme na google store spoustu, ale tato aplikace nabízí navíc sofistikovaný klíč k jejich určování podle viditelných znaků, tedy experimentální funkci pro optické rozpoznávání hub. Dle autorů aplikace stačí na nejistý úlovek v lese zamířit kamerou v mobilu a aplikace pomocí „předtrénované“ neuronové sítě hádá, o jaký druh houby by mohlo jít. Zatím to prý funguje hlavně na výrazné druhy hub a je to spíš technická zajímavost.

Co je však na aplikaci sympatické, je to, že rozpoznávání běží v offline režimu, takže se aplikace dá používat i v hlubokých lesích, kde mobilní operátoři nenabízejí dostatečně silné pokrytí internetem.

Leafsnap (iOS / itunes.apple.com/us/app/id430649829) je další sympatická aplikace, která vám pomůže určit druh stromu z fotografie jeho listu. Navíc v aplikaci najdete také mapu s GPS lokací druhů stromů, které byly díky ní již určeny, zatím ale pouze v USA a ve Velké Británii.

Aplikace funguje online, vyfocený obraz listu je odeslán a porovnáván s databází a za pár sekund vám přijde zpět výsledek. Znít to jednoduše, ale věřte, že na vývoji potřebného algoritmu pracují specialisté na rozeznávání obličejů a biometriku z Columbia University a University of Maryland už od roku 2011.

Při prohlubování znalostí z oblasti názvosloví druhů ptáků vám jistě pomůže aplikace **Ornithopedia Europe** (Android / play.google.com/store/apps/details?id=org.ornithopedia.Europe). Ta obsahuje encyklopedii s více než tisícovkou druhů ptáků doplněnou o jejich fotografie, popis konkrétního druhu

a informace o jejich výskytu. Díky ní se snadno naučíte rozeznat běžné druhy ptáků a navíc si v aplikaci můžete pustit i jejich hlasové projevy, které nahrávají dobrovolníci z celého světa a ukládají je na známou platformu Xeno-Canto.

V minulém čísle Pražské EVVolute byla představena nová verze aplikace Agentury ochrany přírody a krajiny **BioLog** (Android / play.google.com/store/apps/details?id=cz.nature.biolog). Umožňuje každému zaznamenávat přímo v terénu svá pozorování rostlin, živočichů a hub. Zároveň ukazuje, jaké další druhy byly už v okolí spatřeny. Záznamy jsou

součástí největší tuzemské nálezové databáze a slouží mimo jiné jako podklad vědcům při ochraně životního prostředí. Stejně tak ji ale můžete využít například při výuce přírodopisu a nechat děti hrát si na vědce a monitorovat výskyt vybraného druhu živočichů či rostlin dle toho, co momentálně probíráte. Aplikace funguje offline, což je ideální, zvláště pro děti, které si většinou internet v mobilu neplatí.

V zahraničí na podobném principu funguje aplikace **iNaturalist** (iOS / itunes.apple.com/us/app/inaturalist/id421397028, Android / play.google.com/store/apps/details?id=org.inaturalist.android). Poměrně slavná celosvětová platforma umožňuje vkládání vlastních pozorování živočichů a rostlin. Vložená pozorování slouží jako cenná otevřená data pro řadu výzkumných projektů, muzeí, botanických zahrad, parků a dalších organizací. První verze vznikla v roce 2008 na Kalifornské univerzitě v Berkeley a dnes obsahuje již více než milión vložených pozorování. Nevýhodou je, že zatím nebyla přeložena do češtiny.

Jednou z dalších podobně kvalitních aplikací je aplikace **eBird** (iOS / itunes.apple.com/us/app/ebird/id988799279 a Android / play.google.com/store/apps/details?id=edu.cornell.birds.ebird) zaměřená opět na pozorování, a to pouze ptáků, jak plyne z jejího názvu. Aplikace eBird je světovou obdobou české

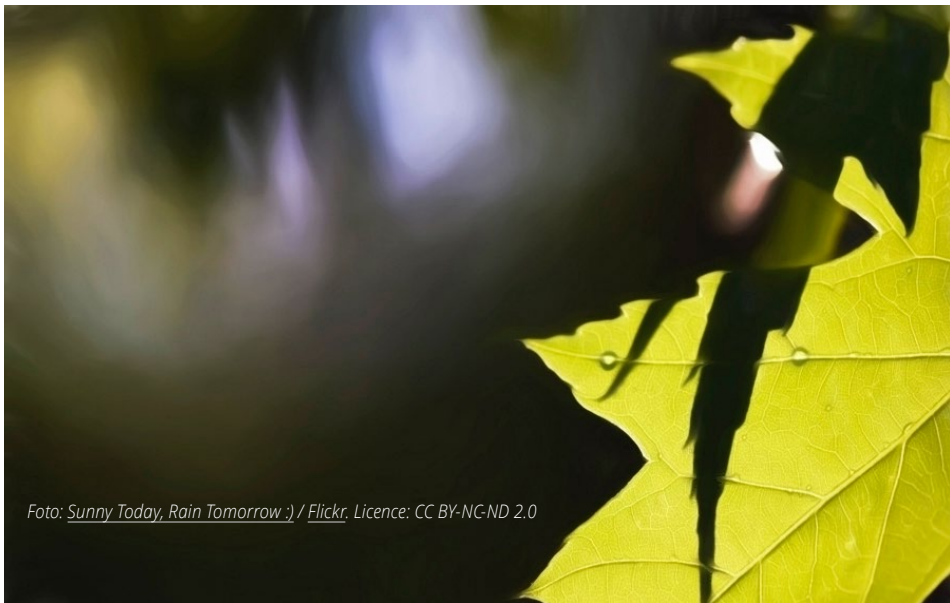

Foto: [Sunny Today, Rain Tomorrow](#) / Flickr. Licence: CC BY-NC-ND 2.0

aplikace **Avif Mobile** (Android / play.google.com/store/apps/details?id=czavif.httpbirds.avifmobile), která umožňuje zaznamenávat pozorování jednotlivých druhů ptáků přímo v terénu pomocí mobilního telefonu nebo tabletu. eBird také nabízí jednoduchou správu dat, která probíhá především na webové verzi aplikace. Najdete zde mimo jiné přehledně vypsané kompletní seznamy svých pozorování a jejich lokalit. Aplikace eBird funguje offline a je kompletně přeložena do českého jazyka, včetně českého názvosloví pro jednotlivé druhy vyskytující se u nás.

Tyto aplikace jsou dobrým příkladem projektů tzv. občanské vědy, které spojují profesionální vědce s občany z širší veřejnosti ve smysluplném výzkumu. Zároveň slouží jako propagace výzkumu a zprostředkovávají výsledky i samotnou vědu veřejnosti.

Vybrané aplikace lze dle mé zkušenosti využívat také jako jeden z motivačních prvků ve výuce přírodovědných předmětů. Tyto aplikace vedou děti k samostatné práci a orientaci v terénu a také jim poskytují nové znalosti o probíraných druzích živočichů a rostlin. Některé z nich jim umožní stát se členy celosvětové sítě přírodovědců, prohlubují jejich porozumění a vztah k přírodě anebo „jen“ podporují jejich práci ve skupině při jejich využívání. Při prvním zapojení aplikací do výuky je určitě dobré zjistit si předem, jak aplikace funguje. Také je třeba dobře

promyslet, jak ji použít, aby nepůsobila pouze jako „výstřel na slepo“. Děti rychle poznají, zda má její využití ve výuce smysl, nebo zda se jedná jen o technologickou hračku k jejich zabavení.

Na závěr uvádím momentálně moji nejoblíbenější aplikaci, kterou doporučuji nejen pro dlouhé zimní večery. Jedná se o velmi dobře zpracovanou a fungující aplikaci **BBC – Attenborough's Story of Life** (iOS / itunes.apple.com/us/app/attenborough-story-of-life/id1124476992, Android / play.google.com/store/apps/details?id=co.uk.bbc.storyoflife). V této aplikaci najdete krátká působivá videa o přírodních ekosystémech a zvířatech z celého světa, jež sir David Attenborough za svoji dlouholetou kariéru společně se svým týmem vytvořil. Můžete si zpracovat svůj vlastní „playlist“ a doplnit si videa o titulky, pokud vám angličtina občas činí problémy. Hodí se nejen místo večerníčku pro vaše děti, ale také například jako motivace při výuce, kdy na začátku hodiny přírodopisu na téma ptáci pustíte krátké video o tučňácích, kteří se zrovna učí plavat. To stejné video můžete využít také jako příklad toho, že „učení z nebe nespadá“ a všichni se musíme „něco“ učit. Pro mě samotnou bylo překvapením, jak jsou tučňáci nemotorní při prvních tempech v oceánu. Jediná nevýhoda dané aplikace, která je ale kvůli kvalitě videí pochopitelná, je nutnost internetového připojení při jejím používání.

To je za mě k mobilním aplikacím umožňujícím uživateli blíže poznat přírodu vše. Věřím, že výše uvedené aplikace mohou být využity nejen pro zabavení dětí při procházce v lese, ale také při výuce dětí ve škole. V dalším díle Pražské EVVolute se můžete těšit na příklady aplikací, které nám pomáhají žít zdravější život. Můžete je pak začít používat sami, anebo při výuce o tématech extenzivního zemědělství, udržitelného životního stylu, zdravého stravování nebo třeba správného třídění odpadů. Nečekejte ale na další číslo, a teď hned si stáhněte do svého mobilu aplikaci **SmogAlarm** (iOS / itunes.apple.com/us/app/smogalarm-2-0/id1212374819, Android / play.google.com/store/apps/details?id=cz.ubik.smogalarm), bude se vám hodit.

Mgr. Zdeňka Černá vystudovala Ochranu a tvorbu životního prostředí na Univerzitě Palackého v Olomouci. Působí jako lektorka volnočasových programů pro předškolní děti. Je spoluautorkou blogu smartdudlik.cz.

Konference: EVVO ve veřejné sféře a podnikatelském sektoru

Konferenci energickým vstupem zahájila Lenka Harcubová z firmy Potex. Tu zřejmě znáte jako firmu, která provozuje sběrné kontejnery na textil. Podle ní je textil časovanou bombou. Na vině je tzv. fast fashion, rychlá obměna trendů a oblečení. Potíž podle ní je, že textil se obtížně recykluje, protože je směšový.

Z ekologického hlediska mají kontejnery na textil význam v tom, že se oblečení a boty

odkloní z odpadového toku a část se jich využije znovu jako oblečení a boty. Potíž je v tom, že lidé do kontejnerů na textil dávají i oblečení, které jen obtížně najde svého nového nositele. „Když například Lady Gaga daruje své oblečení z koncertů, pak to moc nepomůže. Oblečení má pomoci bezdomovcům, ale 80 % z nich jsou muži, 80 % oblečení je dámské,“ vysvětluje Lenka Harcubová.

Lenka Harcubová říká, že na začátku každé recyklační aktivity musí být pohodlí, jednoduchost.

Další výrazná přednáška byla Soni Jonášové z Institutu cirkulární ekonomiky. „Když se prohrabete odpady jednotlivých obcí, zjistíte, že každá obec je jiná. Někde v odpadech není žádný plast, protože to lidi pálí. Jinde je to zas jinak,“ říká Soňa Jonášová. A ona a její tým se odpady obcí skutečně prohrabuje –

je to nutná součást analýzy situace dané obce.

„Lidi musíte vzít a vysvětlit jim smysl třídění. Přesvědčit je, že ekonomicky nedává smysl vytríděné odpady pálit,“ říká Soňa Jonášová. Podle ní je důležité lidi a firmy zapojovat, ne s nimi bojovat. A uvádí příklady ze své praxe, kdy se to podařilo. Například při analýze toho, co do popelnic vyhazují lidé na Praze 7, se Jonášová dohodla s Pražskými službami,

Hlavním tématem letošní krajské konference EVVO, kterou pořádal Magistrát hl. m. Prahy a realizoval ČSOP Koniklec, byl udržitelný rozvoj a společenská odpovědnost ve veřejném a podnikatelském sektoru. Organizátory čekal nelehký úkol: kromě tradičních účastníků konference přilákat i zástupce firem. A podle všeho se to podařilo, jednu třetinu přihlášených tvořili právě zástupci firem.

aby analýze vyšly vstříc. A Pražské služby poskytly statistická data i prostor pro to, aby se Soňa Jonášová mohla se svými kolegy zanést do odpadků z Prahy 7. „Radíme obcím, aby nic nedělaly proti vůli lidí. Musíte je zapojit, jinak to nebude fungovat. Buďte partnery,“ říká Jonášová.

Součástí konference byla panelová diskuze se všemi hosty konference. Jedním z probíraných témat bylo, jak zapojit firmy a veřejnost do snah o udržitelný rozvoj.

Veronika Doubnerová z Byznysu pro společnost mimo jiné pronesla, že 80 % lidí si myslí, že firmy musí být zapojeny do řešení globálních problémů. „Už není možné jen generovat zisk a nestarat se o komunitu, o zaměstnance, nemít svou kulturu, standardy životního prostředí,“ tvrdí Doubnerová.

Karolína Gumulcová z Asociace společenské odpovědnosti říká, že bariérou je dlouhé vyjednávání nebo strach někoho oslovit. V tom

ale mohou pomoci SDGs (Cíle udržitelného rozvoje).

Jan Gregor z Nadace Via zmínil, že spolupráce nefunguje, pokud není možnost osobního zapojení. „Osobní kontakt je důležitý, ale důležitější je spolupráce a spoluzodpovědnost,“ říká Gregor.

Lenka Harcubová z Potexu doplňuje, že strašně důležitý je entuziasmus. „Bez něj, bez nadšených lidí by se spousta věcí nepodařila,“ tvrdí. „Jednáme s různými městskými částmi a je vidět, jak rozdílné jsou naladění lidí a jak pak věci jdou či nejdou. Velká ochota je na Praze 7 či 8. Někde se prostě snaží. Někde ale narazíme na lidi, kterým je to jedno a nic je nezajímá. U spolupráce s komerčními subjekty je to podobné,“ říká Harcubová.

Petr Holý, koordinátor pražské EVVO, řekl, že je těžké prolomit svou bublinu a oslovit i lidi mimo ni, oslovit je a přesvědčit. „Je těžké změnit zažitý způsob provozu. Častý předpoklad je, že udržitelnost je až nějaký bonbón, o co se staráme až na konci,“ myslí si Petr Holý.

Odpolední program konference se rozlil do devíti workshopů. Nebylo v lidských silách, aby se autor tohoto zápisu zúčastnil všech. Vybral si tedy ten, který se věnoval tomu, jak se Praha 8 stará o spokojenost svých obyvatel. Za městskou část tu byl místostarosta

Prahy Petr Vilgus a jeho kolegyně úřednice, které se na Praze 8 starají o Místní agendu 21.

Zkušenost Prahy 8 je, že lidé na nějaká veřejná setkání moc chodit nechtějí, obec musí za nimi. Výhoda je, že infostánek se dá často postavit přímo na místě, o kterém se jedná.

Při zavádění Místní agendy 21 řešila Praha 8 to, že fakticky jde o velký celek. Praha 8 má víc jak sto tisíc obyvatel, což je vlastně krajské město. Místní agenda se lépe organizuje pro menší celky. Praha 8 má zároveň své přirozené části – a Místní agenda se řeší v rámci menších celků, jako je Libeň, Karlín... Ostatně, jak říká Petr Vilgus, každá část Prahy 8 řeší úplně jiné věci. „Někde je největší problém vypadlá kostka v chodníku, jinde se vymýšlí, jak přestavět celou část města,“ říká Petr Vilgus.

Každopádně bylo milé vidět úředníky a politika, kteří zapojování veřejnosti do rozhodování berou vážně, kteří se opravdu snaží obyvatelům své čtvrti pomáhat a sloužit.

(mmo)

Konferenci pořádal Magistrát hl. m. Prahy, realizoval ji pro něj ČSOP Koniklec. Fotogalerie z konference je dostupná na webu galerie.fotohavlin.cz/Zakazky/2017/1710-Konference-EVVO/n-84xBZK/.

Foto: Zuzka Pipla Havlíková / Foto Havlín

Vánoční jedličky v květináči

Zhruba půlmetrové stromky pocházejí z lesní školky ve Staré Boleslavi. Při dodržení správného postupu, jako je pomalá teplotní aklimatizace, zalévání a zajišťování vzdušné vlhkosti, by měly v pořádku zvládnout svůj náročný vánoční úkol ve vytopených pražských domech

V listopadu začal v Praze prodej speciálních vánočních jedliček v květináčích. Pražanům se tak nabídla možnost zvolit si vánoční stromek, který po Vánocích nečeká smutný osud u kontejnerů nebo ve spalovně. Lesníci připravili celkem 250 jedliček, které bude mož-

Foto: Toulcův dvůr

VÁNOČNÍ jedlička
...5 budoucnosti

Nenechte svůj stromeček po Vánocích uschnout. Zasad'te jej s námi do lesa!

Náša jedlička není obyčejný vánoční strom. Právě? Během vánočních svátků bude královat vašemu domovu, rozdělí se záplavou teplotních vln a pod svým úkrytem pro vaši rodinu uchová hládky plné radosti. Po Vánocích však její krásu nemusí pohlcovat a její krásy žít skromě. Na jaře ji můžete vysadit na své zahradě, anebo jedličku spolu s námi zasadit přímo do lesa, mezi ostatní stromy.

Náš akce je inspirována projektem Vánoční stromky zpátky do lesa Ekologického institutu Veronica.

Společné sázení

DEN pro jedličku
7. dubna 2018
14 hodin

Více informací na www.lesypraha.cz.

Kde koupit jedličku?
Zahradnictví Dálavice
Hájevy Lesů hl. m. Prahy
Ekocentrum Prales

Co s jedličkou po svátcích?
Vraťte svou jedličku do lesa, tam, kde bude dlat radost všem a po celý rok. Společně vysazujeme bývalých vánočních jedliček, z nichž jednou vyroste celý kouzelný les, plánujeme na 7. dubna 2018 ve 14 hodin v Kunratickém lese.

LESY hl. m. Prahy 25 let
1863 - 2018

a bytech. „A protože se nejedná o standardní vánoční jehličnany pěstované právě a pouze pro vánoční období, nýbrž o stromky běžně pěstované pro výsadby v krajině, měly by

Foto: Lesy hl. m. Prahy

posléze úspěšně zvládnout i přesun do země na zahradě nebo v lese,“ říká Petra Fišerová, tisková mluvčí Lesů hl. m. Prahy.

Jedličky se prodávaly za cenu 100 Kč. Jak ale hlásí Lesy hl. m. Prahy, stromky jsou beznadějně vyprodány. A beznadějně jsou vyprodány i v Toulcově dvoře, který vánoční jedličky prodával také, letos dokonce již druhým rokem.

Stromek si na jaře můžete zasadit na vlastní zahradu. Nebo jej můžete s lesníky Lesů hl. m. Prahy v sobotu 7. dubna 2018 ve 14 hodin přijít vysadit do Kunratického lesa. A nebo se můžete připojit k vysazování, které bude organizovat Toulcův dvůr v údolí Břežanského potoka.

„Jedle bělokora, kdysi královna českých lesů a oblíbený vánoční stromeček, v posledních 150 letech mizí z Česka i z celé střední Evropy,“ říká Lenka Skoupá, předsedkyně Toulcova dvora. Proto je nutné začít ji pomalu do lesů vracet. Jednou z možností je koupit si vánoční jedličku a tu na jaře vysadit.

(mmo)

né na jaře vysadit buď na zahradu, anebo přímo do lesa mezi ostatní stromy. Společně vysazování bývalých vánočních jedliček se plánuje na 7. duben 2018 v Kunratickém lese.

Beata Juříčková

12. Evropský kongres lesní pedagogiky se uskutečnil v Čechách

Foto: Robert Doležal, Štěpánka Jouzová, Stanislava Postlová / Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Začátkem října se Česká republika stala hostující státem pro 12. Evropský kongres lesní pedagogiky. První kongres se konal v roce 2006 v Maďarsku, vloni se lesní pedagogové sešli v Norsku a příští rok se bude na tuto událost těšit Finsko. Letošního ročníku se ve Sněžném-Milovech na Vysočině zúčastnilo kromě lesníků z České republiky na 140 lesních pedagogů z 12 dalších evropských států.

Samotný kongres byl kombinací odborných přednášek a praktických ukázek přímo v terénu. Na odborných přednáškách si předávali slovo vrcholní představitelé jak českých, tak zahraničních lesnických institucí. Nechyběla ani návštěva z evropského parlamentu, Emma Berglundová, která přítomné informovala o současném dění v Bruselu.

Každý z přednášejících ke svému povídání přidal i své zkušenosti s lesní pedagogikou, čímž rozvířil živou debatu mezi přítomnými. Předávání takovýchto zkušeností na různých úrovních státní správy, z tolika rozdílných zemí bylo opravdu zajímavé a vnuklo nám nejen řadu nových nápadů, ale i otázek o fungování lesní pedagogiky v České republice.

Hlavní téma letošního ročníku bylo „Lesní pedagogika jako nástroj komunikace s veřejností“ a „Lesní pedagogika jako nástroj vzdělávání k udržitelnému rozvoji“, jimž se věnovaly zejména úvodní příspěvky letošního

ročníku od ředitele Lesního družstva obcí Příbyslava Jiřího Svobody, tajemnice The Confederation of European Forest Owners Emmy Berglund, ředitele Stiftung SILVIVA Rolfa Juckera a zástupce ředitelky školského zařízení Lipka Martina Šroma.

Účastníky kongresu čekaly nejen novinky v oblasti lesní pedagogiky a odborné přednášky, ale mohli si vychutnat a aktivně se zapojit do praktických ukázek přímo v terénu. Workshopy zajišťovali přímo účastníci semináře, a ačkoliv nás všechny spojuje jedna myšlenka, bylo zajímavé sledovat její rozdílné pojetí. Aktivit bylo nepřeberné množství, proto namátkou vyberu alespoň pár, které mě zaujaly.

Kolegové z Lesů Slovenskej republiky se zaměřili na odbourání strachu ze tmy u dětí a připravili nám tajemný tunel se spoustou nástrah a kladných hrdinů, nebo jsme si zahráli na sběrače šišek. Lesníci z Bavorska si dali práci s propojením lesní pedagogiky s aspekty lesního managementu a ekologie, což svou propracovaností a nečekanými souvislostmi překvapilo i ostřílené praktiky. Několik workshopů bylo zaměřeno i na tvořivou činnost a kromě výroby papírových netopýrů se stlouklo i několik laviček, kterými byly následně obdarovány sociální domovy.

Letošní setkání na kongresu bylo zpestřeno také ukázkami večerních terénních

programů několika českých organizací. Lesníci Lesů hl. m. Prahy také přidali ruku k dílu a do sekce „Night Forest“ přispěli svou, v pražských lesích po léta velmi úspěšnou,

aktivitou „Noční oči“. Ta propojuje znalosti o zvířetí s neobojácností hledat v nočním lese odlesky očí a nadchla kolegy tak, že jsme v lese, pouze za světla baterek, o tématu debatovali do nočních hodin.

Každý večer, kdy se účastníci kongresu zabrali do vášnivých debat, pořadatelé nezažili a ukázali našim zahraničním kolegům i krásy myslivecké hudby, nebo dali okusit libozvuků živého orchestru.

Na konci kongresu jsme se rozcházeli v dobré náladě, která ostatně celou akci doprovázela, a také s vědomím, že to, co děláme a s čím

občas i trochu bojujeme, má opravdu smysl a lidé z různých koutů Evropy to cítí stejně jako my. Zeleným srdcem, které je potřeba ukazovat a rozdávat.

Zkrátka jsme si opět ověřili, že se lesnictví, ta neodmyslitelná a tradiční součást hospodaření v přírodě, dá výborně propojit s celospolečenskými otázkami a může zaujmout formou hry snad všechny věkové skupiny lidí.

Autorka pracuje pro Lesy hl. m. Prahy.

Grant na založení či obnovu školní zahrady

O grant ve výši do 800 tisíc korun a odbornou konzultační podporu mohou až do konce března 2018 žádat školky z Prahy. Grantový program Zahrada hrou nabízí pomoc při obnově nebo založení školní zahrady, která bude zdravě a všestranně rozvíjet děti. Informuje o tom pořádající Nadace Proměny Karla Komárka.

„V předškolním věku jsou děti otevřené všemu novému, učí se hrou a napodobováním dospělých, formují si vztah k okolnímu světu, objevují své schopnosti. Dnešní doba ale výrazně omezuje možnosti, kde se takto mohou rozvíjet zcela svobodně. My vidíme obrovskou příležitost právě ve školních zahradách – tedy v prostředí, kde se děti pohybují téměř denně,“ vysvětluje Jitka Přerovská, ředitelka Nadace Proměny Karla Komárka.

Hlavním smyslem programu Zahrada hrou je vytvářet u škol podnětné prostředí, které dětem nabídne vhodné podmínky pro všestranný rozvoj a stane se tak užitečným

pomocníkem pro pedagogy i rodiče. Už samotná proměna zahrady je součástí vzdělávacího procesu. Do projektu se zapojují všichni od zástupců škol přes děti a jejich rodiče po další lidi z místní komunity. Děti se přirozeně stávají součástí této komunity, a často se tak vůbec poprvé setkávají s principy, na nichž je založeno i fungování veřejného prostoru a občanské společnosti.

O grant mohou požádat všechny mateřské školy, které se nacházejí v Karlovarském, Ústeckém, Libereckém a Středočeském kraji nebo na území hlavního města Prahy. Na základě tříkolového hodnocení nadace vybere pět školek, mezi něž rozdělí 4 miliony Kč. Nadační příspěvek je určen na přípravu projektu, zpracování projektové dokumentace i úpravy zahrady.

Více informací: www.nadace-promeny.cz/cz/granty/zahrada-hrou-grantova-vyzva-2017.html

Zdravá míra rizika je pro rozvoj dítěte důležitá

Koncipování školních zahrad a hřišť tak, aby se na nich děti učily zvládat riziko, vyvolává ve školách otázky odpovědnosti a v rodičích obavy. Podle zářijového prohlášení, které vydalo mezinárodní sdružení International School Grounds Alliance (ISGA) v Berlíně, je ale zdravá míra rizika pro rozvoj dítěte zásadní. Prohlášení o přínosném riziku při hře a učení podpořilo 54 členů řídicí rady ISGA ze 38 organizací v 16 zemích světa na šesti kontinentech. Nadace Proměny Karla Komárka je mezi nimi.

Prohlášení je aktuálně k dispozici ve 13 jazycích včetně češtiny. Opírá se o výzkumy z různých částí světa, které prokazují, že politika přehnané minimalizace rizik škodí a naopak zdravá míra rizika je pro děti přínosná.

„Padat se naučíte, teprve když upadnete,“ říká zahradní architekt z berlínské organizace Grün macht Schule a člen řídicí rady ISGA Manfred Dietzen. „Konvenční hřiště nabízejí

Foto: [nemone](#) / Flickr, Licence: CC BY-NC SA 2.0

dětem bezpečí v simulovaném světě, který ale neodpovídá tomu skutečnému. My na čtyřech stovkách berlínských hřišť studentům umožňujeme zdolávat riziko podle jejich individuálních možností. Posledních 30 let ukázalo, že tento přístup přináší méně závažných zranění a naše děti opouštějí školu s lepší schopností rizika zvládat.“

Prohlášení ISGA apeluje na ty, kdo prostředím kolem škol navrhují a spravují, aby brali přínos zdravé míry rizika v úvahu. Rodiče, vední škol, zákonodárcé i pojišťovny to podpoří

Školní hřiště by neměla být co nejbezpečnější, ale naopak bezpečná jen do nejnútnejší míry.

Riziko při hře a učení: Prohlášení z Ubud-Höör, International School Grounds Alliance

Foto: [Joshua Rose](#) / Flickr, Licence: CC BY-NC SA 2.0

ve vytváření takových procesů a politik, které školám aktivity s přínosnou mírou rizika umožní.

Prohlášení o přínosném riziku při hře a učení (Prohlášení z Ubud-Höör) vznikalo na setkáních řídicí rady ISGA ve městě Ubud na ostrově Bali a ve švédském Höör.

Kompletní znění prohlášení: bit.ly/ISGA-RiskDec.

Petra Hrubošová

CO SE DĚJE V...

Co se děje v...

S novým školním rokem se ve spolku Mladí ochránci přírody (MOP) rozběhla opět řada aktivit. Hned na začátku září to bylo **Loučení s prázdninami** pro veřejnost na pražském sídlišti Háje, následovala účast na sousedských slavnostech **Zažít město jinak** na Výtoni. První podzimní den jsme uspořádali v Přírodním parku Šárka-Lysolaje **Terénní přírodovědnou soutěž** pro děti a mládež z pražských škol, oddílů a kroužků. Kromě stezky se soutěžními stanovišti probíhal bohatý doprovodný program. Mezi účastníky byli nejen děti, ale i jejich pedagogové, vedoucí kroužků a oddílů, rodiče, senioři... Oceňujeme i aktivní zapojení středoškoláků.

Na podzim jsme také uspořádali další ze série studánkových vycházek pro veřejnost v Šárce, promítání na téma studánky a prameny, pokračovali jsme v rozbořech vody z pražských studánek, vydali jsme dva druhy studánkových kapesních kalendářů, doplnili jsme studánkový web www.estudanky.eu.

Poslední větší akcí byl v listopadu vícedenní otevřený kurs pro vedoucí dětských kolektivů s přírodovědným zaměřením.

A co dál? Pro všechny příznivce přírody a svého okolí je určená třeba **Minuta pro Zemi** a fotosoutěž **Příroda objektivem**. Podrobnosti k oběma aktivitám jsou na www.ekosouteze.cz. Aktuálně připravujeme studánkové pexeso a i přes chladné dny pokračují studánkové exkurze. Protože do přírody může každý vyrazit i v zimě! Půjďte s námi také?

Aktivity jsou zdarma a podporuje je Hlavní město Praha, městské části, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Více informací:
www.emop.cz a www.ekosouteze.cz nebo
Jana Stibralová (JS@emop.cz, 606 900 286)

Foto: archiv MOP

Jana Stibralová
Mladí ochránci přírody, z.s.

Co se děje v...

Státní
veterinární
správa

V říjnu odstartoval edukativní projekt pro předškolní děti „Máme rádi zvířata“. V jeho rámci dostaly děti z mateřských školek od úředních veterinárních lékařů zábavnou a hravou formou informace o domácích i volně žijících zvířatech a zásadách správného chování k živým tvorům a zodpovědné péči o ně. První povídání s dětmi se uskutečnilo ve školce pro děti zaměstnanců Ministerstva zemědělství Klásek. V průběhu října se besedy postupně uskutečnily ve více než 200 mateřských školách po celé České republice.

Školky se mohly v průběhu léta do projektu hlásit prostřednictvím formuláře na webu

SVS. Zájem školek o účast v projektu několikanásobně převýšil předem avizovanou omezenou kapacitu, takže mohlo být vyhověno jen části uchazečů. Pokud bude premiérový ročník projektu úspěšný, SVS by v něm ráda pokračovala i v příštím roce, kdy by se mohlo dostat také na uchazeče, kteří se do něj letos nedostali.

utvrzují mimo jiné zjištění při kontrolách welfare zvířat. Při nich naši inspektoři stále narážejí na řadu závad. V některých případech se jedná o velmi vážná porušení zákona, často způsobená úplnou neznalostí potřeb zvířat," dodal.

Celou akci zajišťují vlastními silami pracovníci SVS. Součástí projektu je také soutěž o nejhezčí dětský obrázek se zvířecí tematikou. Slavnostní vyhlášení vítězné školky v soutěži o nejhezčí obrázek proběhne před Vánocemi. Vítěznou cenu pro nejúspěšnější školku předá ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád.

„Považujeme za velmi důležité, aby se již malé děti dozvíдалy o zásadách správného chování ke zvířatům, aby si od raného dětství uvědomovaly závazky spojené s vlastnictvím zvířete,“ uvedl ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád. „O důležitosti osvěty nás

Co se děje v...

AGENTURA KONIKLEC

**Nová poradenská skládačka
Nenápadné kroky ke znatelným
úsporám 2**

Agentura Koniklec vypustila do světa novou poradenskou skládačku. Dozvíte se v ní, jak snadno a efektivně šetřit vodou a energií při běžném provozu domácnosti.

Skládačka je jedním z výstupů naší poradenské činnosti v rámci Ekoporadna Praha a navazuje na podobné dílko, které jsme vydali v loňském roce. Čtenář nepochybně ocení, že na malém prostoru nenajde pouze obecné návody. Snažíme se být konkrétní a vše, co doporučujeme, jsme na sobě vyzkoušeli a efekt každého opatření pečlivě změřili. Pokud je třeba investovat do úsporných opatření finanční prostředky, vždy se důsledně zabýváme i jejich návratností.

Skládačku si můžete stáhnout z knihovničky portálu poradme.se anebo si pro ni zajít buď k nám, nebo do některé z Pražských ekoporaden, kde bude brzy k dispozici. Část nákladu skládačky jsme poskytli e-shopu Econe, který se zabývá prodejem životnímu prostředí příznivých produktů pro domácnost a někteří jeho zákazníci tak získají ke své objednávce skládačku jako malý bonus.

A když se s námi podělíte o své zkušenosti, jak šetříte vodou a energií u vás, budeme moc rádi. Ohlasy uvítáme na e-mailové adrese poradna@koniklec.cz nebo i na našem facebookovém profilu www.facebook.com/poradme.se.

David Kunssberger

Co se děje v... KOKOZA

Milí zahradníci, na konci září jsme úspěšně zakončili zahradnickou sezónu, ale exkurze a programy v rámci EVVO, zadávané MHMP, stále probíhají. Prozkoumat můžete naši komunitní zahradu Vidimova, a to opravdu VŠEMI SMYSLY! Během hodinky a půl budeme společně prohlížet, poslouchat, ochutnávat, očichávat a ohmatávat celou zahradu. Budeme si hrát a pořádně se u toho zahřejeme, vždyť zima už se blíží.

Během podzimních exkurzí jsme zavítali nově do KZ Výletná, kde na malých záhoncích u tenisových kurtů hospodaří letenští obyvatelé. V kurzu byly i exkurze do obchůdku BEZOBALU v Bělehradské ulici, na jejímž dvorku je komunitní kompostér a vyvýšené záhonky. Už nám pučí jarní termíny, neváhejte se přihlásit na e-mailu: janak@kokoza.cz.

I když se blíží zima, tak neleníme a stále zeleníme. Ozvěny filmového festivalu Země na talíři nás přizvaly k debatě k filmu Plodná města / Growing Cities do Litoměřic. Čekají nás workshopy ke včelaření ve městě s Milošem Vondruškou a vyrobíme si další vermi-kompostéry z recyklovaných kyblíků.

A nezapomínáme ani na to nejdůležitější! Ledén a únor jsou měsíce, kdy si můžeme naplánovat, co vše je potřeba k založení nové

Foto: Jana Kožnarová

KOMUNITNÍ ZAHRADY. Přijďte se v lednu dozvědět, jak na „Městské zahrady z pohledu současné legislativy“. Všechny termíny akcí najdete na www.kokoza.cz/kalendar-akci/ a na našem kokožím facebooku!

Jana Kožnarová

Foto: Patrik Bláha

Foto: Patrik Bláha

Co se děje v...

Co se děje v našich školkách? V obou pobočkách na Praze 5 i 7 je živo a veselo. Děti jsou hodně venku, pracují v centrech aktivit v programu Začít spolu a letos se celým školním rokem prolíná téma vody. Naším mottem je „V Rozárce mají děti čas vyrůst. V Rozárce rosteme všichni.“ Zdravá strava, respekt k sobě i přírodě, prostor pro svobodnou hru jsou samozřejmosti. Jsme tu pro děti od 2 do 7 let. Chcete růst s námi? Přijďte nás blíže poznat při Dnech otevřených dveří, některé

Foto: Justina Danišová

z našich akcí nebo si domluvíte individuální návštěvu ve školce.

Obě naše školky jsou zapojené v mezinárodním programu Ekoškola. Smíchovská již

kteří sem zavítaly na dva týdny. Poté následovala údržbová brigáda, při které jsme pálili suché větve, prořezávali stromy, káceli nálety na okraji nové výsadby, a proběhly další potřebné práce. Rádi bychom moc poděkovali všem, kteří se do údržby sadu i sázení nových stromků v průběhu letošního roku zapojili.

Více o našich aktivitách se průběžně dozvíte na www.podhoubi.cz.

Alena Sladká

Co se děje v...

**Bio kulinářství
se studenty**

Pod vedením profesionálních kuchařů objevují studenti středních gastro škol v Praze svět biopotravin. Dopoledne vaří kulinářské dobroty a odpoledne mají možnost seznámit se s informacemi z tohoto odvětví díky přednáškám odborníků napříč sektorem – poslechnout si něco málo o ekologickém zemědělství, o tom, jak probíhá kontrola farem i produktů a nahlédnout třeba i do firemního podnikání a výroby produktů z biosurovin.

Akce se inspirovala a navázala na podobný projekt, Bio v regionu, který probíhal na

odborných středních školách napříč regiony ČR v minulých dvou letech. Nyní je cílem oslovení škol v hlavním městě Praha. První letošní společné vaření proběhlo na škole v Klánovicích, kde z biozeleniny, bio mléčných výrobků a masa v kvalitě bio vznikly dva vynikající pokrmy. Nejprve se podávaly filety z pstruha s ledovými ředkvičkami, fe-nyklem a křenovou smetanou a pokračovalo se ochutnáváním kuřecích variací s bulgurem a ořechovým vinaigrette.

Biozelenina ze statku se pod rukama mladých kuchařů proměnila v jemný a delikátní doplněk k metodou sous vide upravené rybě. Voňavé maso biokuřat zase perfektně pasovalo k bulguru. Ohleduplnost a udržitelnost byly navíc zohledněny nejen při pěstování tohoto biobulguru a dalších surovin, ale také

titul obdržela a letos se ho pokusíme znovu obhájit. Zajímá nás téma Voda a jsme zvědaví, jaké nápady vzejdou z první schůzky Ekotýmu. V trojské pobočce dokončujeme téma Jídlo a nově se teď zabýváme tématem Odpady, děti zkoumají množství obalů ve školce, povídají si o bezobalových obchodech a mají spoustu tipů, co by se dalo zlepšit. Ve školce i doma.

Ekocentrum Podhoubí, provozovatel obou školek, realizuje také ekologické výukové programy pro mateřské školky i školy. Výhodou našich programů je to, že lektori přijdou přímo do škol, tím odpadá cestování s dětmi a ztráta času při přesunech. Nově u nás najdete témata minimalizace odpadů nebo výrobu přírodní kosmetiky pro žáky II. stupně ZŠ a SŠ. Všechny programy najdete zde: bit.ly/2izl4xE.

V branické Třešňovce, jejíž obnově se Ekocentrum Podhoubí již několik let věnuje, opět proběhla údržba sadu pomocí pastvy ovcí,

při jejich nákupu v bezobalové prodejně na Praze 5 – Slivenec.

Tým organizace PRO-BIO LIGA, který už řadu let na stránkách www.biospotřebitel.cz (v brzké době na www.lovime.bio) zprostředkovává rozcestník informací a zajímavostí z oblasti ekologického zemědělství a biopotravin v té nejširší škále, se těší na další setkání se studenty a na dobroty, kterým z rukou poctivých zemědělců a chovatelů dají vzniknout mladí kuchaři hotelových škol. Další setkání se budou konat na jaře roku 2018 na Praze 10 a Praze 4.

Olga Srovnalová

Co se děje v...

Proč, Jak a Co učit venku?

Vznikla platforma UČÍME SE VENKU, www.ucimesevenku.cz – že výuka venku, v mém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Přesto učení se venku, mimo třídu a budovu školy, není příliš rozšířeno. Učitelé a školy vydávající se cestou učení venku musí překonávat řadu překážek, organizačních, metodických i legislativních. Tyto překážky se nezdají tak velké, když znáte ty správné

triky, jak se s dětmi venku učit a jak takovou výuku zorganizovat.

Pokud máte s učením venku zkušenosti, přidejte se k platformě Učíme se venku a inspiруйте ostatní. Jestli jste teprve na cestě k učení venku jako učitel, ředitelka nebo rodič a zajímá vás Proč, Jak, Kde a Co učit venku, přijďte na www.ucimesevenku.cz a stáhněte si jednoduché lekce a tipy.

TEREZA, vzdělávací centrum z. ú.

Rosteme venku s Jděte ven

Už se vám někdy stalo, že jste s dětmi na procházce lesem narazili na dopis od skřítky? Nám ano a nebyli jsme sami. Letos v říjnu měli totiž skřítkové a víly pohotovost. Lákali ven malé děti i jejich rodiče a po dva týdny jim každý všední den nosili tipy a nápady, které jim pomáhaly oživit společný rodinný čas venku pomocí jednoduchých her a aktivit.

Řeč je o „Rosteme venku“, prvním motivačním on-line kurzu pro rodiny, který jsme uvařili v kuchyni Jděte ven. Pilotního kola, které proběhlo v říjnu 2017, se zúčastnilo 200 rodin převážně s malými dětmi ve věku od 2–6 let. S účastníky kurzu jsme pravidelně komunikovali emailem, vybavili je materiály

Rosteme venku

Motivační on-line kurz pro rodiny

a pracovními listy v PDF a podporovali je v uzavřené facebookové skupině.

V prvním týdnu skřítkové nabádali rodiny k poznávání přírody všemi smysly. Na své si přišel hmat, sluch, čich, bystrý zrak i chuť. Mnohé překvapilo, že podzim hýří rozmanitou paletou barev nejen na listech. K velké

radosti všech byly říjnové teploty tak příznivé, že se mohla testovat i chůze bosky a ně, které rodiny se odvážily i k poslednímu koupání letošní sezóny.

Druhý týden se všichni proměnili ve sběrače a stavitele. Stavělo se na suchu i u vody z nejružnějších přírodních materiálů. Sbíraly se drahokamy, jedlé i nejedlé plody podzimní přírody, ale i odpadlíci.

Během 2 společných týdnů venku tak povyroستlo několik desítek rodin z různých koutů ČR a my už se teď těšíme na jaro, kdy nás čeká další kolo kurzu s novými tématy.

Alice Jirásková

Co se děje v...

Toulcův dvůr představil koncepci rozvoje areálu

Ve čtvrtek 23. 11. 2017 proběhlo na Toulcově dvoře veřejné představení koncepce a plánu rozvoje areálu Toulcova dvora. Od roku 1994, kdy středisko ekologické výchovy začalo v hostivařském areálu působit, se jedná o zásadní dokument. „Areál Toulcova dvora představuje zcela mimořádné prolnutí historie a přírody v kulisách velkoměsta. Areál je kulturní památkou a součástí městské

památkové zóny, zčásti leží v přírodním parku Hostivař-Záběhlce a bezprostředně sousedí s přírodní památkou Meandry Botiče. Proto je nezbytné připravovat pro takto výjimečný areál výhledy a plány do budoucna,” říká předsedkyně Lenka Skoupá, která koncepci představovala odborné veřejnosti i novinářům. Studie řeší rozvoj Toulcova dvora byla zadána zhotoviteli, Petru Karlíkovi, na konci roku 2016, ten při zpracování čerpal ze znalosti areálu od doby jeho vzniku v polovině 90. let 20. stol. a z několika recentních návštěv.

Zaznělo tu, že největším problémem současnosti je dosažení stropu aktivit, které limituje především omezená pozemková možnost areálu. Další rozvoj uvnitř by byl na úkor udržitelnosti a principů, které Toulcův dvůr zastává, a přitom návštěvnost a poptávka má stoupající tendenci.

„Velký zájem je například o ekologickou výchovu nejmenších v naší mateřské školce Semínko, ale další, byť lesní, třída se již do areálu nevejde,” představili jeden z problémů

zástupci školky. Areál, který je každodenně otevřen veřejnosti a v loňském roce přivítal přes 150 000 návštěvníků, by měl tedy potenciál na rozvoj i za své současné hranice.

Koncepce se ovšem zabývá i péčí o areál samotný a o jednotlivé cenné plochy, které ukrývá. Jednou z nejvyužívanějších je sad s pastvinami. „Vysokokmenný sad ovocných dřevin s travnatým podrostem je spolu s mokřadem nejnápadnějším a nejpůsobivějším krajinným prvkem areálu. Je zapotřebí udržet jeho celkový charakter. Tak, jak budou odumírat přestárlé dřeviny, bude probíhat jejich postupná obnova. Budou preferovány staré a krajové odrůdy pěstované vysokokmenným způsobem, tak aby pod stromy šlo snadno chodit a aby se pod nimi dařilo trávníku,” říká v koncepci její autor Petr Karlík. Podobný citlivý přístup bude aplikován třeba i na mokřad s lužním lesem. Tam je na jedné straně potřeba řešit odumírání starých olší a vrb, ale na straně druhé plná asanace starých a odumřelých dřevin není principiálně možná, protože by vedla k výrazné přeměně celého mokřadu a k poškození jeho přírodního vývoje.

Vytvoření tohoto dokumentu je velmi zásadním krokem a každý z návštěvníků bude mít v čase možnost pozorovat jeho přínos pro tuto oázu přírody v srdci velkoměsta.

Jakub Moravec

KALENDÁŘ AKCÍ

Na pražském letišti probíhá výstava Wild For Life upozorňující na problematiku nelegálního obchodování s ohroženými druhy

do 31. prosince 2017

Na pražském Letišti Václava Havla byla 12. června 2017 zahájena interaktivní výstava ke kampani „Wild For Life“, v níž celebrity z celého světa vyzývají k zastavení nelegálního obchodu s ohroženými druhy.

Místo: Letiště Václava Havla, Praha

Pořádá: Ministerstvo životního prostředí / OSN wildfor.life

Americké pokojovky

do 7. ledna 2018

Botanická zahrada v letošním roce představuje flóru amerického kontinentu a poslední výstava návštěvníkům prozradí, které rostliny připutovaly do našich bytů a kanceláří z tropických lesů Jižní a Střední Ameriky. A není jich málo, tropy Ameriky jsou druhově nejbohatší oblastí světa.

Místo: Trojská 800/196, Praha 7 – Troja

Pořádá: Botanická zahrada hl. m. Prahy,

www.botanicka.cz

info@botanicka.cz

tel.: 234 148 122

Zero waste domácnost od A do Z

14. prosince 2017 17.30–20.00

Jak to udělat, abyste už v koupelně neměli žádný koš na odpad? Jak se připravit na nákupy, abyste si domů nenosili zbytečný odpad? Jak prát ekologicky? Jak, jak jak? Otázek ohledně domácnosti bez odpadu je nespočet. Na ty základní a nejdůležitější odpovídáme na tomto workshopu.

Místo: Letenské náměstí 1, Praha 7

Pořádá: Love your home
loveyourhome.cz

Zvířátkové vánoce

17. prosince 2017 14.00–18.00

Před nejkrásnějšími svátky roku nasajte jejich atmosféru v zookoutku, který ani v zimě neusíná, natož aby spal před vánoční nadílkou! Stejně jako předchozí rok se vám i letos otevrou brány do výběhů a budete mít příležitost předat zvířeti malý dárek, třeba ve formě jablíčka.

Místo: Zookoutek Malá Chuchle

Pořádá: Lesy hl. m. Prahy, www.lhmp.cz

Kateřina Swólová, tel.: 778 716 582

swolova@lesy-praha.cz

Školení lektorů Malého průzkumníka přírody

19. ledna 2018 9.00 — 21. ledna 2018 18.00

Chcete se stát naším spolupracovníkem a pracovat s dětmi v oblasti ekologie, přírodovědy nebo biologie? Zajímají Vás nové lektorské přístupy? Hledáte smysluplnou a naplňující práci?

Místo: Ekodomov, V Podbabě 29 B, Praha 6

Pořádá: Ekodomov, z.s.

Eva Mašková, tel.: 739 301 708

eva.maskova@ekodomov.cz

Kalendář akcí v oblasti ŽP a EVVO v Praze s mapovým výstupem

Hlavní město Praha zajišťuje od roku 2013 provoz kalendáře akcí v ŽP a EVVO pořádaných na území města. Zájemcům je na webových stránkách města k dispozici přehled akcí zahrnující zejména konference a semináře, festivaly a slavnosti, výstavy a veletrhy, přednášky a diskuze, dílny a workshopy, ale také filmy, videoprojekce, koncerty, divadelní představení, tábory, výlety a pobytové akce a také veřejná projednávání vlivů záměrů na životní prostředí, která aktuálně probíhají nebo proběhnou na území Prahy. Kalendář je k dispozici v textové a mapové verzi.

portalzp.praha.eu/kalendar_akci

Vybrané pražské projekty a aktivity v oblasti EVVO

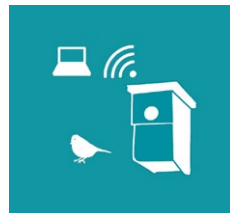

Ptáci online – Sledování hnízdění ptáků pomocí chytrých ptačích budek

Odbor ochrany prostředí Magistrátu HMP navázal spolupráci s Fakultou životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze a společně připravují realizaci projektu FŽP ČZU Ptáci online s lokalizací pro školy v Praze.

Projekt zapojuje školy do pozorování a monitoringu hnízdícího ptactva a přibližuje jim vědecké postupy a data zapojením do výzkumné činnosti. Jedná se o ptačí budky, vybavené systémem senzoru pohybu, světla a teploty, mikrofonu a dvou kamer, které jsou schopny přenášet online obraz se zvukem v hnízdním období.

V rámci projektu budou pro vybrané pražské základní školy vyrobeny chytré ptačí budky, které budou následně instalovány na pozemku školy, např. na školní zahradě. Školy je následně využijí v rámci své pedagogické

a projektové činnosti, vizuální přenos z budky bude možný např. na interaktivních tabulích ve třídě nebo plazmových TV na chodbách škol. Jednotlivá hnízdění na školních pozemcích se zároveň stanou součástí online přenosu na webových stránkách přístupných široké veřejnosti. Podmínkou zapůjčení budky bude dodání zaznamenaných dat pro vědecký výzkum organizovaný Fakultou životního prostředí ČZU. V případě zájmu se budou moci studenti podílet přímo na zpracování a vyhodnocování dat. Chytré ptačí budky umožňují přímý náhled do života ptáků, zejména pak detailní poznání jejich chování v době hnízdění a reprodukce. Díky webové aplikaci mají studenti možnost pozorovat vlastní hnízdění ptáků v přímém přenosu (online) nebo pomocí video záznamů. Studenti mohou díky získaným poznatkům prohlubovat a rozvíjet biologické znalosti a také si vyzkoušet základy vědecké práce při vyhodnocování těchto dat.

Aktuálně konstruované budky jsou vhodné pro hnízdění např. sýkory koňadry, modřínky, uhelníčka, parukářky, babky, sýkory

lužní, špačka obecného, brhlíka lesního, rehka zahradního, vrabce polního, lejska černohlavého, lejska bělokrkého, kavky obecné. Příležitostně hnízdění je možné očekávat od ptáků využívajících polobudky nebo speciálně konstruované budky, např. konipase bílého, lejska šedého, rehka domácího, střízlíka obecného, šoupálka dlouhoprstého a krátkoprstého či rorýse obecného.

Projekt navazuje na dlouholeté monitorování sýce rousného v Krušných horách pomocí chytrých budek, které vyvinuli odborníci z FŽP ČZU, Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT a společnosti ELNICO, s. r. o. V roce 2016 bylo dokončeno testování technologií čtyř budek pro zpěvné ptáky žijící v blízkosti lidských sídel, které byly umístěny na území Prahy v ZŠ Mládí, na sídlišti Lužiny a v zahradní části Vínore.

Předmětem dalšího vývoje projektu je rozšíření budek do stovek škol po celé ČR a vytvoření HI-TECH BUDKY se solárním panelem a dálkovým přenosem dat. Ve výhledu je také vývoj aplikace pro smart telefony.

Více o projektu na informačních stránkách www.ptacionline.cz.

Interaktivní program pro děti – Adaptace na změnu klimatu

Od září tohoto roku pořádá Magistrát hlavního města Prahy pro mateřské školy a I. stupeň základních škol hlavního města Prahy interaktivní program, který děti vzdělává v oblasti adaptace na změnu klimatu. Program pro magistrát realizuje Ekocentrum Koniklec.

Program pro mateřské školy nese název „Žilo, bylo jedno město.“ Program probíhá přímo v prostorách škol a má podobu interaktivního divadla. V úvodu programu smutný král představí dětem vše, co ho v jeho městě trápí, jako například bleskové povodně, horké letní dny, sucho, aj. Poté si děti i král zavolají na pomoc chytrého prince, který dále děti provází celým procesem adaptace jeho města na změnu klimatu. Děti se tam zábavnou formou dozvědí, jak se mají chovat v období vysokých teplot či jak je možné prostředí města přizpůsobit tak, aby se v něm jeho obyvatelé cítili příjemně i v době nepříznivých klimatických jevů.

Program pro I. stupeň základních škol je nazván „Stavitelé města I“ a je koncipován do 8 výukových hodin. V první fázi žáci hodnotí areál školy a jeho okolí a hledají zde „slabá“ místa. Tato fáze obsahuje i sociální průzkum, kdy žáci oslovují na ulici obyvatele města a pokládají jim otázky týkající se

klimatických změn. Poté následuje proces vyhodnocování terénní práce a navrhování adaptačních opatření formou prezentačního letáku. Ke konci školního roku 2017/2018 budou všechna navrhovaná opatření zaslána hodnotitelské komisi a při slavnostním vyhlášení budou představeny 3 nejlepší návrhy, které získají finanční odměnu na jejich realizaci. Více informací a fotogalerii najdete na stránkách evp.adaptacepraha.cz či www.ekocentrumkoniklec.cz/adaptace-prahy-na-zmenu-klimatu/.

Exkurze do komunitních zahrad

Od roku 2016 pořádá Magistrát hlavního města Prahy exkurze do komunitních zahrad a rodinných farem v Praze. Tyto exkurze jsou určené nejen pro žáky základních škol na území hlavního města Prahy, ale nově také pro rodiny s dětmi.

Žáci i rodiny s dětmi mají možnost navštívit vybrané hospodářské lokality, zahrnující komunitní zahrady, potravinově využívané školní zahrady, rodinné farmy, komunitní kompostárny, městské včelíny a městské extenzivní sady s původními českými odrůdami.

Smyslem projektu je vzbudit u žáků, studentů a rodin s dětmi zájem o lokální potraviny

akcí v ŽP a EVVO, aplikace Nabídka ekologických výukových programů, aplikace k prezentování podrobných údajů o nakládání s komunálním odpadem v Praze v jednotlivých letech s možností generování tabulek a grafů uživatelem aj.

a posílit jejich motivaci k částečnému samozásobitelství v případě sezónního ovoce a zeleniny.

Exkurze pro Magistrát hlavního města Prahy realizuje spolek PRO-BIO LIGA, ve spolupráci s organizacemi Kokoza, 01/71 ZO ČSOP Konílek a Ekodomov. Více informací najdete na www.exkurzezahrady.cz.

Poskytování informací o životním prostředí v Praze

Základními výstupy na internetu jsou v současnosti Portál životního prostředí (portalzp.praha.eu) a Atlas životního prostředí. K dispozici je uživatelům i řada dalších webových stránek a internetových aplikací (např. stránky Pražská příroda, Praha zelená, Kalendář

V Praze za přírodou
portalzp.praha.eu/zaprirodou

Informace jsou veřejnosti k dispozici jak v podobě tištěných informačních materiálů a publikací, tak i na internetových stránkách města.

K již dříve distribuovaným sadám informačních materiálů je pro zájemce k dispozici mapa V Praze za přírodou a úvodní infomateriál téhož názvu (aktualizované vydání 2017) a dále i infomateriály k vybraným trasám tohoto projektu. Od podzimu 2017 je zájemcům k dispozici kompletní aktualizovaná sada infomateriálů Lesy a lesoparky Prahy a dále jsou postupně aktualizovány infomateriály sady Parky a zahrady Prahy.

Publikace Chráněná území Prahy, Levý břeh Vltavy

Tato publikace doplňuje dříve vydanou publikaci k chráněným územím na pravém břehu Vltavy.

Od června 2017 je postupně distribuována na CD-ROM na základní a střední školy v Praze a v uvedených distribučních místech je k dispozici i dalším zájemcům. Návnazně se předpokládá také knižní vydání.

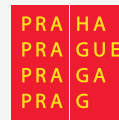

Distribuční místa, kde lze získat informační materiály projektu V Praze za přírodu:

- » Informační centrum MHMP, Mariánské nám. 2, Praha 1;
- » prostory odboru ochrany prostředí MHMP, Jungmannova 29, 4. patro;
- » Turistické informační centrum PIS - PCT, Rytířská 12, Praha 1;
- » Informační centrum KČT, Fügnerovo náměstí 3, 120 00 Praha 2;
- » vybraná infocentra městských částí v Praze.

Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy pro rok 2018

Grantový program pro rok 2018 (s ukončením realizace v roce 2019) byl vyhlášen dne 31. 10. 2017 a zveřejněn 1. 11. 2017. Žádosti jsou přijímány v termínu od 4. 12. 2017 do 14. 12. 2017. Doručené žádosti budou následně zpracovány, posouzeny a do 15. 5. 2018 předloženy k projednání orgánem hl. m. Prahy. Výsledky budou oznámeny do 14 dnů po schválení.

Pravidla grantového programu pro rok 2018, vzorové formuláře a další potřebné dokumenty a informace naleznete na Portálu hl. m. Prahy na níže uvedené adrese. V případě nejasností a dotazů je možné kontaktovat příslušné pracovníky odboru ochrany prostředí MHMP, uvedené v dokumentu vyhlášení.

www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/dotace_a_granty/mestske_granty/zivotni_prostredi_a_energetika/index.html

Foto: Karolína Vačka